HOLT INTERNATIONAL
Nutrition & Health

កម្មវិធី
អាហារូបត្ថម្ភកុមារ

កូនសៀវភៅ
ណែនាំសម្រាប់
សហគមន៍

HOLT INTERNATIONAL
Nutrition & Health

កម្មវិធី
អាហារូបត្ថម្ភកុមារ

កូនសៀវភៅ
ណែនាំសម្រាប់
សហគមន៍

តើកូនសៀវភៅណែនាំនេះបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងអ្វី?

កូនសៀវភៅណែនាំនេះ មានគោលបំណងគាំទ្រដល់ការអប់រំគ្រួសារអំពីអាហារូបត្ថម្ភ និងទម្លាប់អនុវត្តត្រឹមត្រូវដើម្បីសុខភាពល្អតាមរយៈការផ្តល់ជាសាច់រឿងដែលផ្តោតទៅលើប្រធានបទចំនួនប្រាំមួយផ្សេងគ្នា រួមមាន អាហារូបត្ថម្ភទូទៅ ស្ថានភាពសុខភាព ស្ត្រី និងទារក អាហារូបត្ថម្ភតាមអាយុ ការគាំទ្រសម្រាប់ពេលផ្តល់អាហារ និងពេលបរិភោគអាហារ អនាម័យខ្លួនប្រាណ និងអនាម័យទូទៅ។

តើកូនសៀវភៅណែនាំនេះ ប្រើប្រាស់យ៉ាងដូចម្តេច?

អ្នកអប់រំក្នុងសហគមន៍ ដែលធ្លាប់បានមើល និងយល់ដឹងអំពីខ្លឹមសារកូនសៀវភៅណែនាំនេះ ត្រូវធ្វើការពន្យល់បង្ហាញសាច់រឿងក្នុងកូនសៀវភៅណែនាំនេះ ហើយដឹកនាំកិច្ចពិភាក្សាដោយសួរសំណួរដែលមានផ្តល់ជូន។ អន្តរទំនាក់ទំនង និងកិច្ចពិភាក្សារវាងអ្នកធ្វើបទបង្ហាញ និងអ្នកចូលរួម ក៏ដូចជា រវាងអ្នកចូលរួមជាមួយអ្នកចូលរួមអំពីប្រធានបទដែលបានបង្ហាញនោះ គឺពិតជាសំខាន់ចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃឯកសារអប់រំនេះ។ អ្នកចូលរួមត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យសួរសំណួរ ហើយអ្នកធ្វើបទបង្ហាញអាចកែសម្រួលកិច្ចពិភាក្សានោះទៅតាមតម្រូវការរបស់អ្នកចូលរួមនីមួយៗពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃប្រធានអំពីអាហារូបត្ថម្ភ និងទម្លាប់អនុវត្តល្អដើម្បីសុខភាពនេះ។

សេចក្តីផ្តើម

រូបភាពនីមួយៗនៅក្នុងកូនសៀវភៅណែនាំនេះ គឺមានអមទៅដោយចំណងជើង ដើម្បីជាការណែនាំប្រាប់អំពីប្រធានបទអាហារូបត្ថម្ភ និងសុខភាព ព្រមទាំងសំណួរមួយចំនួន ដើម្បីជាគន្លឹះក្នុងការចាប់ផ្តើមកិច្ចពិភាក្សាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទនោះ។ ចម្លើយ និងការចូលរួមរបស់លោកអ្នក ពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ចំពោះបទពិសោធន៍នេះ។ សូមយកចិត្តទុកដាក់ស្តាប់ ឆ្លើយតប និងសួរសំណួរទៅតាមតម្រូវការជាក់ស្តែង ដើម្បីឱ្យអ្នក និងសិក្ខាកាមផ្សេងៗទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីកិច្ចពិភាក្សាប្រកបដោយការអប់រំនេះ។ នៅពេលបោះពុម្ព ត្រូវបោះពុម្ពសងខាងទំព័រជាទម្រង់ក្រដាសផ្តេក។

ឯកសារបន្ថែម

កូនសៀវភៅណែនាំនេះ បានដកស្រង់ខ្លឹមសារចេញពីសៀវភៅណែនាំធនធានសហគមន៍របស់អង្គការហូលថ៍សេវាកម្មកុមារអន្តរជាតិ។ ព័ត៌មានបន្ថែមមាននៅលើ www.holtinternational.org/nutrition-health/

លោក ចូសិប លោកស្រី អ៊ែមម៉ានូអែលឡា កុមារា អង់ទាន់ អាយុ៧ឆ្នាំ ខាមេឡា អាយុ ៣ ឆ្នាំ និង មីឆែល អាយុ ៦ ខែ គឺជាគ្រួសារ ហ្វ៉ាស្តារ មួយ ហើយម្តាយ និងឪពុក តែងតែចង់ឱ្យគ្រួសារ មនុស្សជាទីស្រឡាញ់ និងសហគមន៍របស់ពួកគាត់មានសុខភាពល្អ។ ដូច្នេះ ជាការសំខាន់ ពួកគាត់ត្រូវចាត់វិធានការដ៏មានគុណតម្លៃមួយចំនួនជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនេះ។

សំណួរ

តើសុខភាពមានសារៈសំខាន់ប៉ុណ្ណាចំពោះអ្នក?

នៅក្នុងជីវិតរបស់អ្នក តើនរណាខ្លះដែលអ្នកចង់ឱ្យមានសុខភាពល្អ?

តើមានវិធីសាស្រ្តអ្វីខ្លះដែលអ្នកអាចធ្វើឱ្យគ្រួសាររបស់អ្នកមានសុខភាពល្អបាន?

ផ្នែកទី ១

អាហារូបត្ថម្ភទូទៅ

ផ្នែកទី ១

អាហារូបត្ថម្ភទូទៅ

សកម្មភាព ១.១

សកម្មភាព ១.១

ម្ដាយ និងឪពុកដឹងថា ដើម្បីឱ្យគ្រួសាររបស់គាត់មានសុខភាពល្អ និងដើម្បីឱ្យកូនៗមានការអភិវឌ្ឍល្អប្រសើរ ពួកគាត់ទាំងអស់គ្នាចាំបាច់គឺត្រូវការអាហារូបត្ថម្ភដែលល្អ។

សំណួរ

តើអាហារូបត្ថម្ភជាអ្វី?

អាហារូបត្ថម្ភ គឺជាអាហារដែលទទួលទាន និងប្រើប្រាស់ដើម្បីលូតលាស់ ជួសជុល និងរក្សាកោសិកា និងមុខងាររបស់រាងកាយ។ អាហារូបត្ថម្ភដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសុខភាព ការលូតលាស់ និងខួរក្បាលពេញមួយជីវិតរបស់បុគ្គលម្នាក់។

តើក្រុមអាហារទាំង ៥ ជាអ្វី?

ផ្លែឈើ បន្លែ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ/បាយ/ដំឡូង ប្រូតេអ៊ីន/សាច់/សណ្ដែក/ពពួកសណ្ដែក និងអាហារធ្វើពីទឹកដោះគោ/ទឹកដោះគោ/អាហារសម្បូរដោយកាលស្យូម

តើអាហារូបត្ថម្ភសំខាន់ផ្សេងទៀតមានអ្វីខ្លះ?

ទឹក! កោសិកាទាំងអស់នៅក្នុងរាងកាយត្រូវការទឹកដើម្បីដំណើរការ។

សកម្មភាព ១.២

សកម្មភាព ១.២

នៅពេលម្តាយមានផែនការរៀបចំអាហារជូនគ្រួសាររបស់គាត់នៅថ្ងៃនោះ គាត់នឹងគិតថាតើគាត់ត្រូវរៀបចំអ្វីខ្លះសម្រាប់អាហារចម្បង ក៏ដូចជាអាហារសម្រន់របស់ពួកគាត់។ គាត់ដឹងថា ការបរិភោគអាហារពីគ្រប់ក្រុមអាហារទាំងអស់ គឺជួយបង្កើនកម្រិតសារធាតុអាហារូបត្ថម្ភ។ វិធីសាស្ត្រមួយដែលគាត់ងាយស្រួលក្នុងការចងចាំអំពីរបៀបក្នុងការដាក់បញ្ចូលមុខម្ហូបជាច្រើនក្នុងអាហាររបស់ពួកគាត់ គឺការចំណាំពណ៌។ តាមរយៈការផ្តល់អាហារដល់គ្រួសាររបស់គាត់ក្នុងប្រភេទពណ៌ផ្សេងៗគ្នា គាត់ដឹងថាគាត់កំពុងថែរក្សាសុខភាពពួកគាត់ឱ្យមាន អាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់។

សំណួរ

ហេតុអ្វីបានជាចាំបាច់ត្រូវបរិភោគអាហារច្រើនប្រភេទពីក្រុមអាហារ?

ការទទួលទានបែបនេះ ជួយធានាថារាងកាយរបស់អ្នក ទទួលបានអាហារូបត្ថម្ភសំខាន់ៗដែលត្រូវការ ដូចជា ប្រូតេអ៊ីន ខ្លាញ់ កាបូអ៊ីដ្រាត វីតាមីន និងជាតិរ៉ែ។

តើអាហារចម្បង និងអាហារសម្រន់របស់អ្នកមានបញ្ចូលប្រភេទអាហារអ្វីខ្លះ?

តើមានម្ហូបអាហារថ្មីៗអ្វីដែលអ្នកចង់សាកល្បងទេ?

តើត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីធានាថាអ្នក និងគ្រួសាររបស់អ្នកបរិភោគអាហារច្រើនប្រភេទ?

បរិភោគអាហារដែលមានពណ៌ខុសគ្នាទាំងអស់ និងការសាកល្បងអាហារថ្មីៗឱ្យបានកាន់តែញឹកញាប់។

សកម្មភាព ១.៣

សកម្មភាព ១.៣

ម្ដាយ និងឪពុក តែងតែព្យាយាមផ្ដល់អាហារដល់កូនៗរបស់ពួកគាត់ដូចជា ស៊ុត ត្រី បន្លែបៃតងស្រស់ៗ និងផ្លែឈើ ដោយសារតែអាហារទាំងនេះ ផ្ដល់នូវសារធាតុអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ដូចជា វីតាមីន អា វីតាមីន ស៊ី ជាតិដែក និងអ៊ីយ៉ូត។

សំណួរ

តើវីតាមីន អា ជួយអ្វីខ្លះ ហើយសូមរៀបរាប់អំពីអាហារដែលសម្បូរដោយវីតាមីន អា មួយចំនួន?

- សំខាន់សម្រាប់គំហើញ ប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ សុខភាពស្បែក និងឆ្អឹង និងការលូតលាស់ធ្មេញ
- ស៊ុត ថ្លើម ផ្លែក្រូច ផ្លែស្វាយ ផ្កាខាត់ណាខៀវ ត្រី

តើវីតាមីន ស៊ី ជួយអ្វីខ្លះ ហើយសូមរៀបរាប់អំពីអាហារដែលសម្បូរដោយវីតាមីន ស៊ី មួយចំនួន?

- សំខាន់សម្រាប់ប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ សុខភាពស្បែក និងជួយបង្កើនការស្រូបយកសារជាតិដែក
- ផ្លែក្រូច Citrus ផ្កាខាត់ណាខៀវ ម្រេច

តើជាតិ ដែក ជួយអ្វីខ្លះ ហើយសូមរៀបរាប់អំពីអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិ ដែក មួយចំនួន?

- ការអភិវឌ្ឍខួរក្បាល ឈាមមានសុខភាពល្អ ប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ
- សាច់ ស្លែខ្មៅ ពពួកសណ្ដែក សណ្ដែកសៀង

តើជាតិ អ៊ីយ៉ូត ជួយអ្វីខ្លះ ហើយសូមរៀបរាប់អំពីអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិអ៊ីយ៉ូតមួយចំនួន?

- ជួយគ្រប់គ្រងការលូតលាស់ ការអភិវឌ្ឍ និងការប្រើប្រាស់ថាមពលរបស់រាងកាយ ព្រមទាំងបង្កើតប្រូតេអ៊ីន
- អំបិលមានជាតិអ៊ីយ៉ូត ត្រីទឹកប្រៃ និងពពួកលៀសគ្រំ ផលិតផលធ្វើពីទឹកដោះគោ

តើមានអាហារូបត្ថម្ភសំខាន់ៗផ្សេងទៀតអ្វីខ្លះដែលអ្នកធ្លាប់បានឮ?

សកម្មភាព ១.៤

សកម្មភាព ១.៤

គ្រួសារ ហ៉ុក្កាស្តាវ បានសម្រេចចិត្តរៀបចំសួនបន្លែ។ ម្តាយ បានដឹងពីមិត្តភក្តិរបស់គាត់ថាសួនបន្លែនេះ គឺជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អមួយដែលអាចផ្គត់ផ្គង់ផ្លែឈើ និងបន្លែដល់គ្រួសាររបស់គាត់ ហើយងាយស្រួលក្នុងការធ្វើទៀតផង!

សំណួរ

តើសួនបន្លែជាអ្វី?

ជាសួនបន្លែតូចមួយស្ថិតនៅជិតផ្ទះ ដែលមាន ផ្លែឈើ បន្លែ និងពពួកជី។

ហេតុអ្វីបានជាអ្នកចាំបាច់ត្រូវបង្កើតសួនបន្លែ?

ការមានផ្លែឈើ បន្លែ និងពពួកជីក្នុងបរិវេណផ្ទះបែបនេះផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់អ្នក និងគ្រួសាររបស់អ្នកក្នុងការប្រើប្រាស់វាសម្រាប់ធ្វើម្ហូប។ ទទួលទានផ្លែឈើ និងបន្លែកាន់តែច្រើន ជួយបង្កើនសារជាតិវីតាមីន និងជាតិរ៉ែសំខាន់ៗ ដើម្បីគាំទ្រដល់សុខភាពអាហារូបត្ថម្ភរបស់អ្នក។ ជាចុងក្រោយ ការមានសួនបន្លែបែបនេះក៏ជួយលើកកម្ពស់ឥរិយាបទសុខភាពល្អតាមរយៈការបញ្ចេញសកម្មភាពរូបរាងកាយ ដូចជា ការដាំដុះ និងការប្រមូលផល ជាដើម។

សកម្មភាព ១.៥

សកម្មភាព ១.៥

គ្រួសាររបស់សុខបានធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍ សម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងសួនដំណាំរបស់ពួកគេ។ ឪពុករបស់សុខបានរៀនពីការប្រើប្រាស់ជីកំប៉ុស្តិ៍ពីមិត្តភក្តិរបស់គាត់ ថាវាអាចជួយឱ្យសួនដំណាំរបស់គាត់រីកលូតលាស់ល្អ ដោយធ្វើឱ្យដីមានជីជាតិល្អ ហើយវាងាយស្រួលក្នុងការផលិត។

ជាសំណួរៈ

តើអ្វីជាជីកំប៉ុស្តិ៍?

កំប៉ុស្តិ៍ គឺជាសារធាតុសរីរាង្គដែលងាយរលាយ ឬពុកផុយ។ ជីកំប៉ុស្តិ៍គឺល្អ ព្រោះវាសំបូរទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹម ដង្កូវ មីក្រូសរីរាង្គ និងសារធាតុមានប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត ដែលអាចជួយឲ្យរុក្ខជាតិអាចដុះលូតលាស់បានល្អ។ ជីកំប៉ុស្តិ៍ ងាយស្រួលក្នុងការផលិត ហើយវាអាចប្រើជំនួសជីគីមីដែលមានតម្លៃថ្លៃ។

តើអ្វីខ្លះដែលអាចយកទៅធ្វើជាជីកំប៉ុស្តិ៍?

ស្លឹកឈើ កាកសំណល់ផ្ទះបាយ ចំបើង ស្មៅ បន្លែ ផេះ លាមកសត្វ កំទេចក្រដាស សំបកស៊ុត សំបកផ្លែឈើ។ល។ បន្ទាប់ពីរយៈពេល២ខែ អ្នកនឹងទទួលបានជីប៉ុស្តិ៍។

អ្វីខ្លះដែលមិនគួរយកលាយធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍?

សាច់ ឬត្រី, ជីសិប្បនិម្មិត, លាមកសត្វឆ្មា ឬឆ្កែ, ផ្លាស្ទិក ឬក្រដាសផ្លាស្ទិក, កំទេចដើមឈើធំៗ ប្រភេទអាហារដែលមានសារធាតុស្ករខ្ពស់

តើត្រូវចំណាយពេលប៉ុន្មាន មុននឹងខ្ញុំអាចប្រើជីកំប៉ុស្តិ៍ សម្រាប់សួនដំណាំរបស់ខ្ញុំ?

ជីកំប៉ុស្តិ៍ដែលរួចរាល់អាចប្រើបានមានពណ៌ត្នោតខ្មៅ និងផុយរលួយ។ យើងនឹងមិនមើលឃើញសមាសធាតុផ្សេងទៀត និងមិនមានក្លិនអាក្រក់ឡើយ។ វាអាចត្រូវការពេលមួយឆ្នាំ ឬច្រើនជាងនេះ ដើម្បីផលិតជីកំប៉ុស្តិ៍រួចរាល់ ដោយអាស្រ័យទៅលើសារធាតុដែលបានដាក់ចូល និងភាពញឹកញាប់នៃការច្របល់ល្បាយ។ វត្ថុធាតុដើមពីដើមឈើ ឬកំទេសឈើ នឹងត្រូវការពេលយូរដើម្បីរលួយ។

ធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍?

- គំនរ ឬទីតាំងធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍គួរនៅកន្លែងដែលមានម្លប់ល្អ។មិណសៃ្យាករងិន្ុតធារសាង្លបំបែរការិណដៃយួជ្ជីមីងរ
- ធ្វើដីនៅបាតរណ្តៅឱ្យផុស យីហបេន្ទាប់មកដាក់ស្លឹកឈើ សំណល់ផ្ទះបាយ។ល។
- ស្រោចទឹកដើម្បីរក្សាសំណើម

តើអ្វីល្អបំផុតសម្រាប់លាយធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍?

សំណល់ផ្លែឈើ និងបន្លែ គឺល្អបំផុតសម្រាប់ការផលិតជីកំប៉ុស្តិ៍។

ផ្នែកទី ២

ស្ថានភាពសុខភាព

ផ្នែកទី ២

ស្ថានភាពសុខភាព

សកម្មភាព ២.១

ម្ដាយនិងឪពុកដឹងថា អាហារូបត្ថម្ភល្អ នឹងជួយបង្ការកូនពីបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។ បញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភបែងចែកជាពីរប្រភេទសំខាន់ៗ៖ កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងលើសអាហារូបត្ថម្ភ។

សកម្មភាព ២.១

សំណួរ

តើបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភជាអ្វី?

វាគឺជាបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភមួយប្រភេទ ដែលកើតឡើងនៅពេលរាងកាយមិនទទួលបានសារជាតិអាហារូបត្ថម្ភសំខាន់ៗបានគ្រប់គ្រាន់ពីចំណីអាហារដើម្បីបំពេញតម្រូវការទាំងអស់របស់រាងកាយនោះ។

តើបញ្ហាលើសអាហារូបត្ថម្ភជាអ្វី?

នៅពេលមនុស្សម្នាក់ទទួលទានសារជាតិកាឡូរីច្រើនលើសពីអ្វីដែលរាងកាយត្រូវការ។

តើបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភកើតឡើដោយសារអ្វី?

- ការទទួលទានមិនគ្រប់គ្រាន់ តម្រូវការថាមពលកើនឡើង ឬមានជំងឺ/ឆ្លងមេរោគ
- តម្រូវការកើនឡើងភ្លាមៗ និងការឆ្លងមេរោគ អាចធ្វើឱ្យតម្រូវការថាមពលកើនឡើង និងទម្លាប់បរិភោគអាហារមិនបានល្អ ឬការបៅទឹកដោះម្ដាយមិនបានគ្រប់គ្រាន់ ក៏អាចធ្វើឱ្យខ្វះបានដែរ។ ពេលខ្លះ ពេលមានជំងឺ ដូចជា ជំងឺរាក ឬឆ្លងមេរោគបារ៉ាស៊ីតក៏អាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភផងដែរ។

តើបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភអាចបង្កផលវិបាកអ្វីខ្លះ?

ការលូតលាស់មិនបានល្អ ប៉ះពាល់ដល់ការអភិវឌ្ឍខួរក្បាល និងប្រព័ន្ធភាពស៊ាំចុះខ្សោយ

សកម្មភាព ២.២

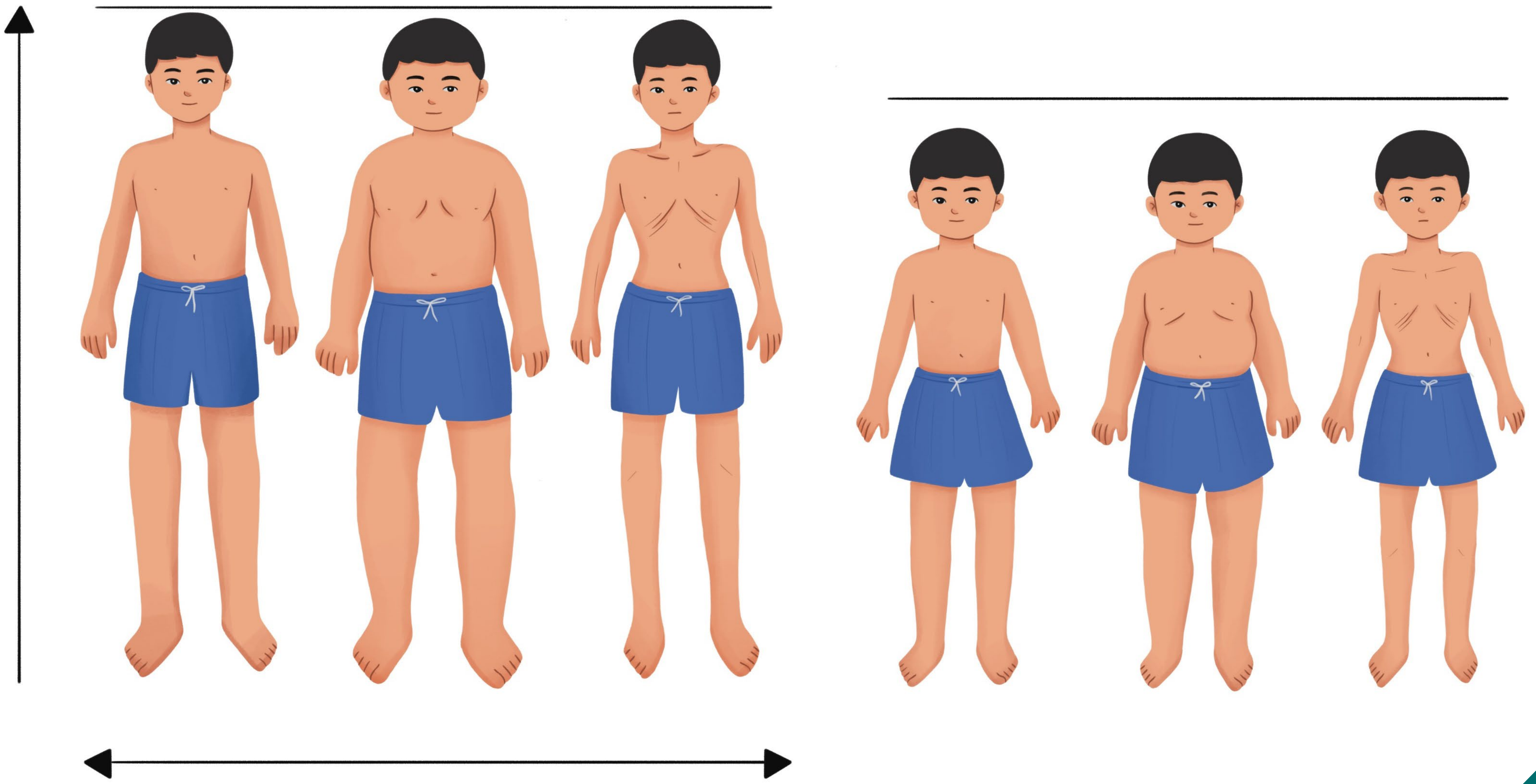

សកម្មភាព ២.២

ឪពុក ដឹងថា តាមរយៈការធានាថាកូនៗរបស់គាត់ទទួលបានសារធាតុអាហារូបត្ថម្ភច្រើន ការកាត់បន្ថយការបរិភោគអាហារកែច្នៃ អាចជួយការពារពួកគាត់ពីបញ្ហាក្រេសក្រិន ស្គមស្គាំង មិនគ្រប់គីឡូ លើសគីឡូ ឬកង្វះ មីក្រូសារជាតិ។

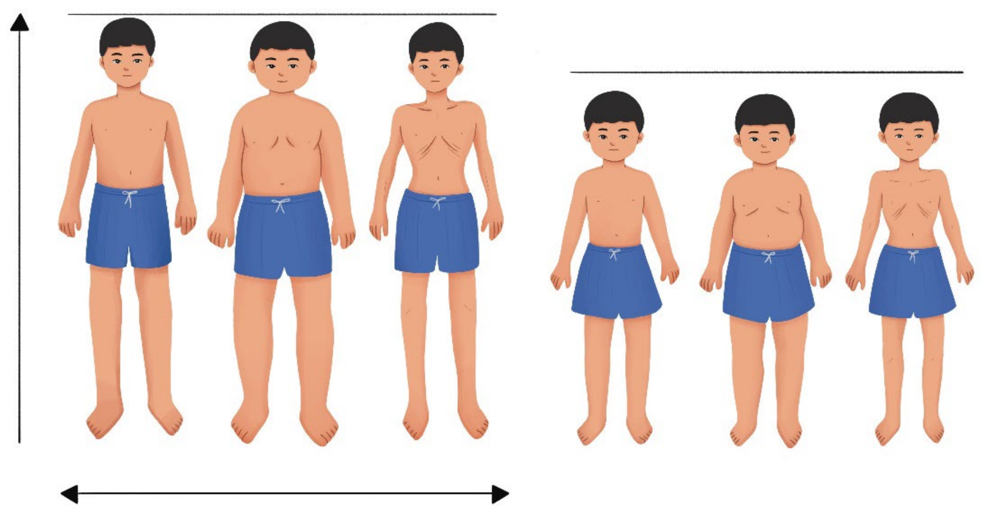

សំណួរ

តើអ្វីទៅគឺជា បញ្ហាក្រេសក្រិន ស្គមស្គាំង មិនគ្រប់គីឡូ លើសគីឡូ ឬកង្វះមីក្រូសារជាតិ?

- ធម្មតា គឺនៅពេលកុមារមានកម្ពស់ និងទម្ងន់សមស្របតាមអាយុរបស់ពួកគាត់
- លើសគីឡូ គឺនៅពេលកុមារមានទម្ងន់លើស បើធៀបទៅនឹងកម្ពស់របស់ពួកគាត់
- ស្គមស្គាំង គឺនៅពេលកុមារមានទម្ងន់តិចពេក បើធៀបទៅនឹងកម្ពស់របស់ពួកគាត់
- ក្រេសក្រិន គឺនៅពេលកុមារមានកម្ពស់ទាបពេក បើធៀប នឹងអាយុរបស់ពួកគាត់
- កង្វះមីក្រូសារជាតិ គឺជាប្រភេទនៃបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភមួយផ្សេងទៀត ដែលកើតឡើងនៅពេលកុមារមិនទទួលបានវីតាមីន និងជាតិរ៉ែសំខាន់ៗគ្រប់គ្រាន់។
- ពេលខ្លះ កុមារអាចមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភច្រើនប្រភេទ ដូចជា ក្រេសក្រិន ស្គមស្គាំង និងមានបញ្ហាកង្វះ មីក្រូសារជាតិ ឬមានបញ្ហាក្រេសក្រិន និងមិនគ្រប់គីឡូ។

សកម្មភាព ២.៣

សកម្មភាព ២.៣

ខាមេឡា កើតមកបានគីឡូតិច ហើយបញ្ហានេះបានធ្វើឱ្យនាងមានហានិភ័យនៃជំងឺស្លេកស្លាំងដោយសារខ្វះជាតិដែក។ ជំងឺស្លេកស្លាំងនេះ អាចធ្វើឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍អស់កម្លាំង និងមិនស្រួលខ្លួន។ ម្ដាយ និងឪពុកបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាខ្លួនបានផ្ដល់ថ្នាំទម្លាក់ព្រូនដល់ ខាមេឡា ដោយសារតែវិធីសាស្ត្រនេះអាចជួយបង្ការបញ្ហាស្លេកស្លាំងបាន។ ដើម្បីឱ្យនាងមានសុខភាពល្អ និងរឹងមាំ ពួកគាត់ត្រូវប្រាដកថាបានផ្ដល់អាហារដែលសម្បូរដោយជាតិដែក ដូចជា ស៊ុត សាច់ សណ្ដែកសៀង ម្សៅធញ្ញជាតិ និងស្លៃខ្មៅ ដើម្បីជួយការពារកុមារពីការវិវត្តនៃជំងឺស្លេកស្លាំង។

សំណួរ

តើមានវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះដែលអាចបង្ការជំងឺស្លេកស្លាំងបាន?

- ផ្ដល់ថ្នាំទម្លាក់ព្រូននៅពេលកុមារអាយុមួយឆ្នាំ ក្រោយមកត្រូវឱ្យថ្នាំនេះរៀងរាល់ប្រាំមួយខែម្ដង។
- ផ្ដល់អាហារដែលសម្បូរដោយសារជាតិដែកដូចមានរៀបរាប់ខាងលើ។

សកម្មភាព ២.៤

សកម្មភាព ២.៤

នៅពេល មីឆែល មានសភាពមួម៉ៅជាងធម្មតា មិនញ៉ាំអាហារ ឬមិនស្ងប់គេង មិនចង់លេង ឬល្ហិតល្ហៃអស់កម្លាំង ម្ដាយត្រូវវាស់សីតុណ្ហភាពគេភ្លាម។ ការវាស់សីតុណ្ហភាពរបស់កូន អាចជួយឱ្យយើងដឹងថាតើពួកគាត់ក្ដៅខ្លួនឬអត់។ ប្រសិនបើពួកគាត់មានអាការៈក្ដៅខ្លួន វាអាចជាសញ្ញាដែលបង្ហាញអំពីស្ថានភាពផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន។ ពេលខ្លះ ម្ដាយយល់ថា ការក្ដៅខ្លួនគឺជារឿងធម្មតា ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវធ្វើការព្យាបាល ប្រសិនបើកុមារបង្ហាញសញ្ញាថាមិនស្រួលខ្លួន។

សំណួរ

តើសីតុណ្ហភាពកម្រិតណាដែលចាត់ទុកថាជាជំងឺក្ដៅខ្លួន?

- ក្នុងរន្ធគូថ (នៅក្នុងគូថ) > ៣៨ C > ១០០,៤ F
- ក្នុងត្រចៀក > ៣៨ C > ១០០,៤ F
- មាត់ (ក្នុងមាត់) > ៣៧,៥ C > ៩៩,៥ F
- ក្លៀក (ក្រោមក្លៀក) > ៣៧,២ C > ៩៩ F

តើក្ដៅខ្លួនពេលណា ដែលចាត់ទុកថាជារឿងធម្មតា?

- ក្រោយការចាក់វ៉ាក់សាំង (អាការៈក្ដៅខ្លួនអាចមានរយៈពេល ១-២ ថ្ងៃក្រោយការចាក់វ៉ាក់សាំង)
- នៅពេលដុះធ្មេញ (ជាទូទៅ សីតុណ្ហភាពមិនលើសពី ៣៧,៨°C/១០០°F នោះទេ)

តើគួរផ្ដល់អាហារអ្វីដល់កុមារដែលក្ដៅខ្លួន?

- ឱ្យកុមារញ៉ាំសារធាតុរាវឱ្យបានច្រើនដូចជា ទឹក និងស៊ុប ឬទឹកដោះម្ដាយធម្មតាសម្រាប់ទារកដែលនៅបៅទឹកដោះ
- ប្រសិនបើកុមារមានអាការៈរាករូស និង/ឬក្អួត ត្រូវឱ្យកុមារញ៉ាំជាតិទឹកដែលបង្គ្រប់ការបាត់បង់ជាតិទឹកតាមមាត់ (អូរ៉ាលីត) ប្រសិនបើចាំបាច់
- កាត់បន្ថយបរិមាណទឹកផ្លែឈើ
- ចៀសវាងភេសជ្ជៈដែលមានជាតិស្ករ
- កុំបង្ខំកុមារឱ្យញ៉ាំអាហារ
- ផ្ដល់អាហារម្ដងបន្តិចៗតែញឹកញាប់ (រៀងរាល់ ៣-៤ ម៉ោង) ប្រសិនបើកុមារមិនសូវចង់ញ៉ាំអាហារ

សកម្មភាព ២.៥

សកម្មភាព ២.៥

ប្រសិនបើកូនរបស់គាត់មានអារម្មណ៍ថា ហើមពោះ ឈឺពោះ និង/ឬ មិនសូវញ៉ាំអាហារ ម្ដាយអាចសង្ស័យថាពួកគាត់មានបញ្ហាទល់លាមក។ បញ្ហាទល់លាមក កើតឡើងនៅពេលដែលលាមកមានសភាពរឹង និងស្ងួត ឬការបន្ទោរបង់តិចជាងបីដងក្នុងមួយសប្ដាហ៍។ ពួកគាត់ដឹងថា ទារកទើបបន្ទោរបង់ច្រើនដងក្នុងមួយថ្ងៃ ខណៈដែលក្មេងធំៗអាចនឹងបន្ទោរបង់តែម្ដងប៉ុណ្ណោះ។ ការដឹងអំពីចំណុចទាំងនេះ ជួយពួកគាត់ឱ្យដឹងអំពីមូលហេតុ ប្រសិនបើមានការប្រែប្រួលណាមួយកើតឡើង និងថាតើពួកគាត់ត្រូវព្យាបាលកូនរបស់ពួកគាត់ដោយរបៀបណា។

សំណួរ

តើបញ្ហាទល់លាមកបង្កឡើងដោយអ្វី?

- ការទទួលទានសារធាតុរាវ ឬអាហារជាតិសរសៃមិនគ្រប់គ្រាន់
- មិនមានទម្លាប់បន្ទោរបង់ទៀងទាត់
- ការបង្រៀនកុមារឱ្យបន្ទោរបង់ដោយបង្ខំ
- មិនចង់បន្ទោរបង់ដោយសារតែឈឺចាប់ពេក
- ទ្រាំមិនទៅបន្ទប់ទឹក នៅពេលឈឺពោះចង់បន្ទោរបង់
- ពេលមានស្ថានភាពតានតឹង

តើមានវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះដើម្បីបង្ការ និងព្យាបាល?

- ទទួលទានជាតិសរសៃឱ្យបានច្រើន (បន្លែ ផ្លែឈើ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ សណ្ដែក និងពពួកគ្រប់សណ្ដែក) ទឹក ស៊ុបថ្លាៗ ទឹកបន្លែ និងផ្លែឈើ (ទឹកផ្លែព្រូន ផ្លែសារី និងប៉ោម)
- លើកទឹកចិត្តឱ្យហាត់ប្រាណរាល់ថ្ងៃជាទៀតទាត់ឱ្យបានយ៉ាងតិច ២០ ទៅ ៣០ នាទី
- កំណត់ពេលវេលាទៅបន្ទប់ទឹកជាទៀងទាត់ និងមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់
- ប្រើថ្នាំបញ្ចុះ តែក្នុងករណីមានការណែនាំពីវេជ្ជបណ្ឌិត ហើយត្រូវប្រើប្រាស់តាមការណែនាំជាដាច់ខាត

ការញ៉ាំទឹកផ្លែឈើតាមអាយុ៖

- អាយុ < ៦ ខែ មិនអាចញ៉ាំបាន
- អាយុ ៦-១២ ខែ ញ៉ាំបានតិចតួច ហើយមិនត្រូវញ៉ាំមុនចូលគេងនោះទេ
- អាយុ ១ ដល់ ៦ ឆ្នាំ < ទឹកផ្លែឈើ ៤ ទៅ ៦ អោនស៍/ថ្ងៃ
- អាយុ ៧ ដល់ ១៨ ឆ្នាំ < ទឹកផ្លែឈើ ៨ ទៅ ១២ អោនស៍/ថ្ងៃ

តើការទល់លាមកមានអាការៈ◌ៈដូចម្ដេច?

ឈឺពោះ ញ៉ាំមិនសូវបាន ហើមពោះ រលាក ឈឺចាប់ ចុករមួល និង/ឬឈឺខ្លាំងនៅពេលបន្ទោរបង់ចេញមក

សកម្មភាព ២.៦

សកម្មភាព ២.៦

ម្ដាយ និងឪពុក ដឹងថាជំងឺរាក បង្កការគំរាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះសុខភាពកុមារ។

សំណួរ

តើជំងឺរាកជាអ្វី?

លាមកទន់ ឬរាវ កើតឡើងញឹកញាប់ជាងធម្មតាសម្រាប់កុមារ។ វាមានបីប្រភេទ៖

- ស្រួចស្រាវ៖ ចាប់ផ្ដើមរោគសញ្ញាភ្លាមៗ និងមានលាមកទន់ និងរាវលើសពីបីដងក្នុងរយៈពេល ២៤ ម៉ោងរយៈពេលពីរថ្ងៃឡើងទៅ។
- ជាប់រហូត៖ ចាប់ផ្ដើមជំងឺរាកស្រួចស្រាវ ប៉ុន្តែកើតឡើងរយៈពេល ១៤ ថ្ងៃឡើងទៅ។
- រ៉ាំរ៉ៃ៖ ជំងឺរាកកើតម្ដងរយៈពេល ២៨ ថ្ងៃឡើងទៅ ឬកើតឡើងញឹកញាប់ច្រើនដងក្នុងចន្លោះពេលខ្លី

តើកត្តាអ្វីដែលធ្វើឱ្យកុមារមានហានិភ័យដោយសារជំងឺរាក?

- កង្វះការប្រើប្រាស់ប្រភពទឹកមានសុវត្ថិភាព
- រស់នៅក្នុងអគារ ឬសហគមន៍ដែលមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអនាម័យមិនល្អ
- ពឹងផ្អែកលើអ្នកថែទាំ ចុងភៅ និងមនុស្សធំដើម្បីរក្សាអនាម័យឱ្យ
- រស់នៅក្នុងកន្លែងតូចចង្អៀតជាមួយនឹងកុមារ និងអ្នកថែទាំ

សកម្មភាព ២.៧

សកម្មភាព ២.៧

ម្តាយ និងឪពុក យកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងចំពោះជំងឺរាក ដោយសារតែពួកគាត់ដឹងថា ជំងឺនេះ អាចមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរដល់សុខភាព ដូចជា ការបាត់បង់ជាតិទឹក និងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។ ពួកគាត់ត្រូវប្រាកដថា បានអនុវត្តវិធានការអនាម័យខ្លួនប្រាណ និងអនាម័យទូទៅដោយត្រឹមត្រូវ បរិភោគអាហារដែលល្អចំពោះសុខភាព និងទឹកស្អាត និងត្រូវផ្តល់ថ្នាំបង្ការជំងឺកញ្ជ្រឹលដល់កុមារៗ។

សំណួរ

តើផលវិបាកនៃជំងឺរាកអាចមានអ្វីខ្លះ?

- ការបាត់បង់ជាតិទឹក - គប្បីត្រូវព្យាបាលតាមរយៈការបំពេញសារធាតុរាវ និងអេឡិចត្រូលីតឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ជាទូទៅ ការបាត់បង់ជាតិទឹកកើតឡើងឆាប់រហ័សសម្រាប់ទារក និងកុមារតូច នៅក្នុងអាកាសធាតុក្តៅ និងនៅពេលមានអាការៈក្តៅខ្លួន។
- កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ
- ការឆ្លងមេរោគ –អាចកើតឡើងដោយសារតែការមិនសូវបរិភោគអាហារ បាត់បង់សារធាតុចិញ្ចឹមតាមរយៈការរាករូស និងការបាត់បង់ជាតិស័ង្កសី ដែលសំខាន់ចំពោះសុខភាព និងការអភិវឌ្ឍរបស់កុមារ។

តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានដើម្បីជួយព្យាបាលជំងឺរាក?

- បង្ការការបាត់បង់ជាតិទឹកកុំឱ្យកើតឡើង ប្រសិនបើអាច។
- ប្រសិនមានការបាត់បង់ជាតិទឹក ត្រូវព្យាបាលឱ្យបានឆាប់រហ័សដោយប្រើប្រាស់សារធាតុរាវសមស្រប និង/ឬ ជាតិទឹកដែលបង្គ្រប់ការបាត់បង់ជាតិទឹកតាមមាត់ (អូរ៉ាលីត)។
- ផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភជាតិស័ង្កសីរយៈពេល ១៤ ថ្ងៃ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពធ្ងន់ធ្ងរក្នុងដំណាក់កាលកើតជំងឺ និងដើម្បីកាត់បន្ថយដំណាក់កាលកើតជំងឺរាកក្នុងរយៈពេល ២ ទៅ ៣ ខែក្រោយ។
- បន្តផ្តល់ចំណីក្នុងអំឡុងពេលកំពុងមានជំងឺ និងបង្កើនការផ្តល់ចំណីក្រោយដំណាក់កាលកើតជំងឺនោះ។
- ប្រើប្រាស់ថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិកតែនៅពេលសមស្របប៉ុណ្ណោះ ឧ. នៅក្នុងពេលរាកមានឈាម។
- ចៀសវាងពីការផ្តល់ថ្នាំរាកដល់កុមារ។

ផ្នែកទី ៣

ស្ត្រី និងទារក៖

មុនពេល អំឡុងពេល និង ក្រោយពេលសម្រាលកូន

ផ្នែកទី ៣

ស្ត្រី និងទារកៈ

មុនពេល អំឡុងពេល និង
ក្រោយពេលសម្រាលកូន

មណ្ឌលសុខភាព

សកម្មភាព ៣.១

មុនពេលបង្កើតគ្រួសារ ម្ដាយ និងឪពុក ដឹងថាពួកគាត់ចង់ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រការពារ និងវិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើត ដើម្បីធានាថា ការពរពោះត្រូវបានពន្យារពេលដើម្បីឱ្យពួកគាត់អាចរៀបចំខ្លួនល្អប្រសើរដើម្បីផ្ដល់អ្វីៗគ្រប់យ៉ាងជូនកូនៗរបស់ពួកគាត់។ ពួកគាត់រៀបចំផែនការនេះរួមគ្នាដើម្បីអាចចិញ្ចឹមបីបាច់កូនអាយុ ៧ ឆ្នាំម្នាក់ ៣ ឆ្នាំម្នាក់ និង ៦ ខែម្នាក់បានល្អប្រសើរថែមទាំងអាចធានានូវការផ្ដល់អាហារបានគ្រប់គ្រាន់ មានសុវត្ថិភាពផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងគ្រួសារមានសុខភាពល្អ

សំណួរ

តើការពពោះកៀកគ្នាពេក អាចបង្កផលវិបាកអ្វីខ្លះ?

- ការសម្រាលមុនពេលកំណត់
- ទារកកើតមកមានទម្ងន់ទាប
- សារជាតិចិញ្ចឹមរបស់ម្ដាយ មិនទាន់បានបង្គ្រប់វិញពេញលេញដើម្បីឱ្យមានភាពរឹងមាំឡើងវិញនោះទេ
- ពិបាកមានផ្ទៃពោះ និងហានិភ័យមរណភាពខ្ពស់
- ទារកបៅមិនគ្រប់គ្រាន់
- កាត់បន្ថយរយៈពេលបំបៅទឹកដោះសម្រាប់ទារកកំពុងបៅទឹកដោះម្ដាយបច្ចុប្បន្ន
- កង្វះអាហារូបត្ថម្ភក្នុងចំណោមកូនៗ ជាពិសេសកូនដែលកំពុងបៅទឹកដោះ
- អាចបង្កើនហានិភ័យនៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ដល់គភ៌ ប្រសិនបើម្ដាយមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍

តើការពន្យារកំណើតផ្ដល់នូវអត្ថប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?

- ម្ដាយ ទារកក្នុងផ្ទៃ កូនៗ និងគ្រួសារមានសុខភាពល្អ
- ទារកកើតគ្រប់ខែ
- គ្រួសាររឹងមាំ
- សុវត្ថិភាពផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងចំណីអាហារ
- កាត់បន្ថយបញ្ហាក្រសត្រិន និងមរណភាព
- លទ្ធភាពក្នុងការរ៉ាប់រងលើការចូលរៀនរបស់កូនៗបន្ថែម និងការទទួលបានការអប់រំ
- ការមានផ្ទៃពោះដោយសុវត្ថិភាព
- កាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការចម្លងមេរោគអេដស៍ដល់ទារកក្នុងផ្ទៃ ប្រសិនបើម្ដាយមានផ្ទុកមេរោគ
អេដស៍

អនុសាសន៍សម្រាប់ការពន្យារកំណើត

- គម្លាតនៃការមានផ្ទៃពោះគឺ ៣ ឆ្នាំ ពោលគឺ ត្រូវចាំដល់កូនតូចជាងគេត្រូវមានអាយុ ២ ឆ្នាំសិនចាំមានផ្ទៃពោះម្ដងទៀត
- ត្រូវសិក្សាអំពីវិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើតពីមណ្ឌលសុខភាពក្នុងមូលដ្ឋាន ដែលត្រូវនឹងតម្រូវការរបស់គ្រួសារអ្នក
- រៀបចំផែនការយកកូនបន្ទាប់ឱ្យសមស្របទៅនឹងធនធានរបស់គ្រួសារ

សកម្មភាព ៣.២

សកម្មភាព ៣.២

នៅពេលម្ដាយមានវ័យក្មេង មុនពេលគាត់មានផ្ទៃពោះ គាត់ផ្ដោតលើអាហារូបត្ថម្ភល្អ ដើម្បីឱ្យរាងកាយរបស់គាត់អាចអភិវឌ្ឍន៍ និងត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ក្លាយទៅជាមនុស្សពេញវ័យដែលមានសុខភាពល្អ រួចចាប់ផ្ដើមកសាងគ្រួសារ។ គាត់បរិភោគអាហារបីពេលក្នុងមួយថ្ងៃ ហើយផ្ដោតតែទៅលើការបរិភោគអាហារជាច្រើនប្រភេទ ជាពិសេសគឺអាហារដែលមានវីតាមីន អា វីតាមីន ស៊ី ជាតិដែក និង ប្រូតេអ៊ីន។

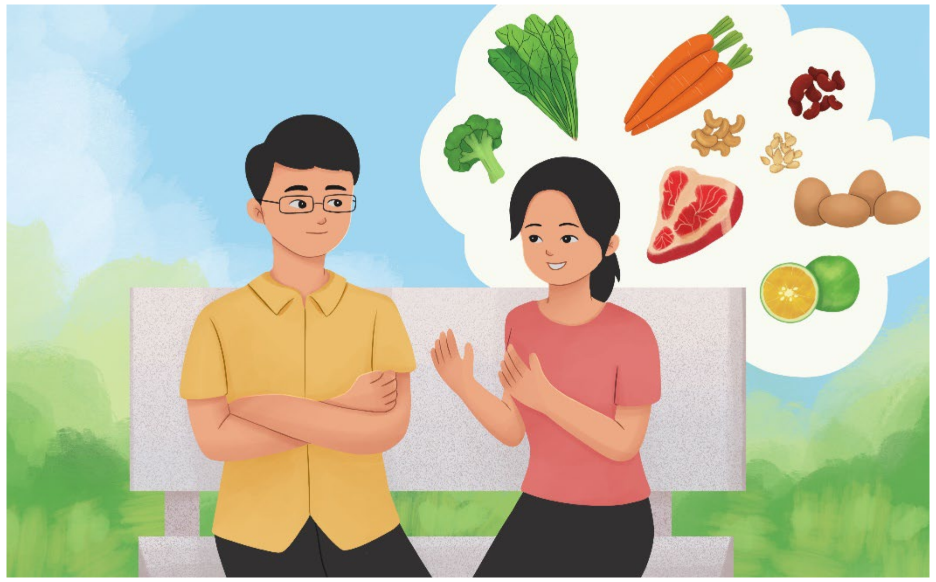

សំណួរ

តើស្ត្រីអាចធ្វើអ្វីខ្លះដើម្បីឱ្យខ្លួនមានសុខភាពល្អនៅពេលពេញវ័យ និងមានផ្ទៃពោះប្រកបដោយសុខភាពល្អ?

- ត្រូវរងចាំដល់អាយុ ២០ ឆ្នាំឡើងទៅ ទើបគួរចាប់ផ្ដើមមានផ្ទៃពោះ ដើម្បីទុកឱ្យខ្លួនប្រាណមានការវិវត្តពេញលេញ។
- បរិភោគអាហារយ៉ាងតិចបីពេលក្នុងមួយថ្ងៃ ដោយអាហារមួយពេលនោះត្រូវមានអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិប្រូតេអ៊ីន ដូចជា ស៊ុត ត្រី តៅហ៊ូ ឬសាច់
- ផ្ដោតលើការបរិភោគអាហារច្រើនមុខ ជាពិសេស អាហារដែលមានផ្ទុកវីតាមីន អា ជាតិដែក និងប្រូតេអ៊ីន។
- លេបថ្នាំជាតិដែក និងហ្វូលិកអាស៊ីត (Folic Acid) ស្របតាមវេជ្ជបញ្ជាដែលចេញដោយមណ្ឌលសុខភាព ឬវេជ្ជបណ្ឌិត
- បរិភោគអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិវីតាមីនសេ ជាមួយនឹងអាហារជាតិដែក ឬថ្នាំជាតិដែក ដើម្បីបង្កើនការស្រូបជាតិដែក។
- លេបថ្នាំបញ្ចុះព្រូនពីរដងជារៀងរាល់ឆ្នាំ ឬទៅតាមវេជ្ជបញ្ជា។
- ធ្វើសកម្មភាពរូបរាងកាយ ឬលំហាត់ប្រាណជារៀងរាល់ថ្ងៃឱ្យបានយ៉ាងតិច ៦០ នាទីក្នុងមួយថ្ងៃ។
- ពិសារទឹកឱ្យបាន ២,៧ លិត្រ ឬ ៩ កែវក្នុងមួយថ្ងៃ។

សកម្មភាព ៣.៣

នៅពេលម្ដាយមានផ្ទៃពោះកូននីមួយៗ គាត់ និងប្ដីរបស់គាត់ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសុខភាពម្ដាយ និងទារកក្នុងផ្ទៃ។ គាត់បានផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការទទួលបានអាហារូបត្ថម្ភល្អៗ លេបថ្នាំវីតាមីនមុនពេលសម្រាល និងសម្រាកនៅពេលចាំបាច់។

សំណួរ

តើស្ត្រីអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីឱ្យខ្លួន និងទារកក្នុងផ្ទៃមានសុខភាពល្អក្នុងអំឡុងពេលពពោះ?

- ញ៉ាំអាហារបន្ថែមមួយពេលទៀតក្នុងមួយថ្ងៃ
- បរិភោគអាហារចម្រុះពណ៌ ដូចជា ផ្លែឈើ និងបន្លែដែលមានវីតាមីន និងជាតិរ៉ែសំខាន់ៗ
- ព្យាយាមបរិភោគអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិដែក និងអាស៊ីតហ្វូលិកដូចជា ពពួកសណ្ដែក បន្លែស្លឹកពណ៌បៃតង គ្រាប់ធញ្ញជាតិសុទ្ធ និងសាច់
- បរិភោគអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិវីតាមីនសេ ជាមួយនឹងអាហារជាតិដែក ឬថ្នាំជាតិដែកដើម្បីបង្កើនការស្រូបជាតិដែក។
- ទទួលទានអំបិលអ៊ីយ៉ូត
- សម្រាកឱ្យបានច្រើនជាងមុន
- ទទួលទានទឹកស្អាតឱ្យបានច្រើន ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះត្រូវការជាតិទឹកបន្ថែម។ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះត្រូវទទួលទានទឹកឱ្យបាន ៣ លីត្រ ឬ ១០ កែវក្នុងមួយថ្ងៃ។
- លេបថ្នាំជាតិដែក និងអាស៊ីតហ្វូលិកក្នុងអំឡុងពេលពពោះ
- លេបថ្នាំបញ្ចុះព្រូន ឬថ្នាំវីតាមីន អា តាមការណែនាំរបស់វេជ្ជបណ្ឌិត

សកម្មភាព ៣.៤

សកម្មភាព ៣.៤

ក្នុងអំឡុងពេលផលិតទឹកដោះ ម្ដាយត្រូវបន្តផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការទទួលបានអាហារូបត្ថម្ភឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឱ្យរាងកាយរបស់គាត់ឆាប់មានភាពធូរស្រាលឡើងវិញ ហើយទារកអាចទទួលបានជីវជាតិសំខាន់ៗគ្រប់គ្រាន់ដែលពួកគាត់ត្រូវការពីទឹកដោះម្ដាយនោះ។ ការបំបៅដោះកូន គឺតម្រូវឱ្យមានកាឡូរី និងជីវជាតិជាច្រើនពីម្ដាយ ដូច្នេះ ជាការសំខាន់ដែលម្ដាយត្រូវទទួលបានអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ពីរាងកាយ និងជួយឱ្យកូនរបស់គាត់លូតលាស់បានរឹងមាំ និងមានសុខភាពល្អ។

សំណួរ

តើស្ត្រីអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីឱ្យខ្លួន និងទារកមានសុខភាពល្អក្រោយពេលសម្រាល និងក្នុងអំឡុងពេលបំបៅដោះកូន?

- ក្នុងអំឡុងពេលបំបៅដោះកូន ម្ដាយគួរទទួលទានទឹកស្អាតឱ្យបាន ៣,៨ លីត្រ ឬ ១៣ កែវ
- សម្រាកឱ្យបានច្រើន ហើយត្រូវគេងឱ្យបាន ៨ ម៉ោង
- បរិភោគអាហារយ៉ាងតិចពី ៤-៦ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ
- បរិភោគអាហារចម្រុះពណ៌ ដូចជា ផ្លែឈើ និងបន្លែ
- បរិភោគអាហារដែលសម្បូរជាតិប្រូតេអ៊ីន ដូចជា ត្រី ស៊ុត ពពួកពពួកសណ្ដែក សណ្ដែកដី និងសាច់
- បង្កើនការបរិភោគអាហារដែលសម្បូរជាតិដែក ដើម្បីជួយបំពេញជាតិដែកដែលបាត់បង់តាមឈាមក្នុងអំឡុងពេលសម្រាល និងតាមរយៈការបំបៅដោះកូន។
- ពិចារណាក្នុងការបន្តលេបថ្នាំជាតិដែក និងអាស៊ីតហ្វូលិករយៈពេលបីខែក្រោយសម្រាល។
- បរិភោគអាហារដែលសម្បូរដោយជាតិវីតាមីនសេ ជាមួយនឹងអាហារជាតិដែក ឬថ្នាំជាតិដែក ដើម្បីបង្កើនការស្រូបជាតិដែក។
- ប្រសិនបើរស់នៅក្នុងតំបន់មានជំងឺគ្រុនចាញ់ ទាំងម្ដាយ និងកូន ត្រូវគេងក្នុងមុងជ្រលក់ថ្នាំ

សកម្មភាព ៣.៥

សកម្មភាព ៣.៥

ម្តាយ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របំបៅដោះកូនតែមួយមុខគត់ដល់ទារកនៅក្នុងរយៈពេល ៦ ខែបន្ទាប់ពីសម្រាលរួច ហើយត្រូវប្រើប្រាស់ “ថ្នាំពន្យារកំណើត” ក្រោយសម្រាលកូនបាន ៦ ខែ ដើម្បីរក្សាគម្លាតនៃការមានផ្ទៃពោះ។

សំណួរ

តើវិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើតផ្សេងទៀតអ្វីខ្លះ ដែលអ្នកអាចប្រើប្រាស់បាននៅពេលណាក៏បានក្រោយពេលសម្រាលកូន ហើយតើវិធីសាស្ត្រនោះមានប្រសិទ្ធភាពកម្រិតណាប្រសិនបើប្រើប្រាស់ជាប់ជាប្រចាំ និងត្រឹមត្រូវ?

- បំបៅដោះកូនរហូតដល់ ៦ ខែ (៩៩,១%)
- វិធីសាស្ត្រទប់ស្កាត់ដូចជា ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ (ស្រោមអនាម័យសម្រាប់បុរស – ៩៨% និងស្រោមអនាម័យសម្រាប់ស្ត្រី – ៩៥%)
- កងដាក់ក្នុងស្បូន (៩៩,៤%)
- កងដាក់ក្រោមស្បែក (៩៩,៩%)
- ការចងដៃស្បូន/ចងបំពង់មេជីវិតបុរស (Sterilization) (បុរស – ៩៩,៩% និងស្ត្រី - ៩៩,១-៩៩,៥% អាស្រ័យលើប្រភេទ)
- ការពន្យារកំណើតតាមបែបធម្មជាតិ (មិនមានព័ត៌មានអំពីកម្រិតប្រសិទ្ធភាព)
- វិធីសាស្ត្រចាក់ទឹកក្រៅពាង (Withdrawal) (៩៦%)
- ការមិនរួមភេទ (Abstinence) ឬការរួមភេទពីខាងក្រៅ (outercourse) (១០០%)

តើវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះដែលអាចប្រើប្រាស់បានក្រោយពេលសម្រាលកូនបាន ៦ សប្តាហ៍?

- ថ្នាំគ្រាប់តូចៗ (ថ្នាំ progesterone មួយប៉ុណ្ណោះ) (៩៩,៧%)
- ថ្នាំចាក់ Progesterone មួយមុខប៉ុណ្ណោះ (៩៩,៨%)

តើវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះដែលអាចប្រើប្រាស់បានក្រោយពេលសម្រាលកូនបាន ៦ ខែ?

- ថ្នាំគ្រាប់ពន្យារកំណើតរួមបញ្ចូលគ្នាច្រើនមុខ (“ថ្នាំគ្រាប់” ដែលមានសារធាតុ progesterone និង estrogen) (៩៩,៧%)
- ថ្នាំចាក់ពន្យារកំណើតរួមបញ្ចូលគ្នាច្រើនមុខ (មានផ្ទុកសារធាតុ progestin និង estrogen) (៩៩,៩៥%)

តើវិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើតអ្វីដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុតនៅពេលប្រើប្រាស់ជាប់ជាប្រចាំ និងត្រឹមត្រូវ?

- ការមិនរួមភេទ (Abstinence) ឬការរួមភេទពីខាងក្រៅ (outercourse) (១០០%)
- ថ្នាំចាក់ពន្យារកំណើតរួមបញ្ចូលគ្នាច្រើនមុខ (មានផ្ទុកសារធាតុ progestin និង estrogen) (៩៩,៩៥%)
- កងដាក់ក្រោមស្បែក (៩៩,៩%)
- ការចងបំពង់មេជីវិតបុរស (៩៩,៩%) / ការចងដៃស្បូន (៩៩,១-៩៩,៥% អាស្រ័យលើប្រភេទ)
- កងដាក់ក្នុងស្បូន (៩៩,៤%)

ហេតុអ្វីបានជាការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើតជាប់ជាប្រចាំ និងត្រឹមត្រូវមានសារៈសំខាន់?

ការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើតមិនជាប់លាប់ និងត្រឹមត្រូវ អាចនឹងបន្ថយប្រសិទ្ធភាពនៃវិធីសាស្ត្រនីមួយៗ ដូច្នេះឱកាសនៃការមានផ្ទៃពោះអាចនឹងកើនឡើង។

ផ្នែកទី ៤

អាហារូបត្ថម្ភ
តាមអាយុ

ផ្នែកទី ៤

អាហារូបត្ថម្ភ តាមអាយុ

សកម្មភាព ៤.១

សកម្មភាព ៤.១

ម្ដាយ បំបៅដោះកូនតែមួយមុខគត់សម្រាប់រយៈពេល ៦ ខែដំបូងនៃជីវិតរបស់ទារក ដោយសារតែគាត់ដឹងថា ទឹកដោះម្ដាយ មានផ្ទុកទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹមសំខាន់ៗសម្រាប់តម្រូវលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍរបស់ទារក។ ម្ដាយត្រូវប្រាកដថា ខ្លួនត្រូវបីទារកក្នុងលក្ខណៈមួយដែលធ្វើឱ្យទារកស្រួលខ្លួន និងមានសុវត្ថិភាព។

សំណួរ

ហេតុអ្វីបានជាការបំបៅដោះកូនមានសារៈសំខាន់?

ទឹកដោះម្ដាយ មានសារជាតិចិញ្ចឹមសំខាន់ និងអង្គបដិប្រាណសម្រាប់ការលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍរបស់កុមារ។

តើស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នកមានជួបបញ្ហាអំពីការបំបៅដោះកូនដែរឬទេ? តើជាបញ្ហាអ្វី? តើស្ត្រីស្វែងរកជំនួយពីទីណាខ្លះនៅពេលពួកគាត់ជួបបញ្ហាទាំងនេះ?

ហេតុអ្វីបានជាការបំបៅដោះកូនតែមួយមុខសម្រាប់ទារកក្នុងរយៈពេល ៦ ខែដំបូង?

ទឹកដោះម្ដាយ មានផ្ទុកទៅដោយសារធាតុជាច្រើនដែលទារកត្រូវការដើម្បីលូតលាស់ ព្រមទាំងអាចជួយដល់រាងកាយរបស់ម្ដាយផងដែរ។ ជាពិសេស ទារកអាចលូតលាស់បានល្អប្រសើរ ធន់នឹងការឆ្លងជំងឺ ឬជំងឺរាក គេងលក់បានស្កប់ស្កល់ ជួយកាត់បន្ថយបញ្ហាអាលែកហ្ស៊ី ជំងឺហឺត ឬបញ្ហាសុខភាពផ្សេងៗ ហើយអាចមានភាពឆ្លាតវៃក្នុងការសិក្សានៅពេលពួកគាត់បានបៅទឹកដោះម្ដាយ។ សម្រាប់ម្ដាយ ការបំបៅដោះកូន អាចជួយឱ្យពួកគាត់ទទួលបានការការពារពីជំងឺ ជួយបញ្ចុះទម្ងន់ បង្កើនទំនាក់ទំនងស្និតស្នាល និងពន្យារពេលមករដូវ។

សកម្មភាព ៤.២

សកម្មភាព ៤.២

ម្ដាយ ត្រូវបំបៅដោះកូន នៅពេលណាដែលកូនឃ្លាន។ គាត់ដឹងថា តាមរយៈការបំបៅដោះកូនយ៉ាងតិច ៨ ទៅ ១២ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ អាចជួយឱ្យកូនរបស់គាត់មានសុខភាពល្អ និងលូតលាស់បានល្អ។ ម្ដាយក៏មានអារម្មណ៍ល្អប្រសើរដែរ នៅពេលគាត់បំបៅដោះកូនញឹកញាប់ពីព្រោះការបំបៅដោះកូនញឹកញាប់ អាចជួយឱ្យគាត់ផលិតទឹកដោះបានច្រើន ព្រមទាំងធ្វើឱ្យគាត់មានអារម្មណ៍ថាស្រួលខ្លួនផងដែរ។

សំណួរ

តើអ្នកគួរផ្ដល់អាហារអ្វីដល់កូនដែលមានអាយុក្រោមប្រាំមួយខែ?

ត្រូវបំបៅទឹកដោះម្ដាយតែមួយមុខគត់រហូតដល់ទារកមានអាយុប្រាំមួយខែ។ ប្រព័ន្ធរំលាយអាហាររបស់ទារក មិនទាន់អាចរំលាយអាហារបាននោះទេ ហើយប្រសិនបើពួកគាត់ញ៉ាំអាហារអ្វីផ្សេងក្រៅពីទឹកដោះម្ដាយ ពួកគាត់អាចនឹងមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។

តើធ្វើម្ដេចទើបម្ដាយអាចដឹងថាកូនរបស់គាត់កំពុងឃ្លានបៅ?

នៅពេលពួកគាត់លិឍបបូរមាត់ខាងលើ ឬលាតអណ្ដាតចេញមកក្រៅ ទះដៃ (ធ្វើចលនាថ្គាម មាត់ ឬក្បាលដើម្បីរកមើលដើមទ្រូងរបស់ម្ដាយ) ចំហមាត់ ជញ្ជក់របស់ មួម៉ៅ ឬបៀមដៃ។

តើអ្នកត្រូវបំបៅដោះកូនញឹកញាប់ប៉ុណ្ណា?

យ៉ាងតិចណាស់ប្រាំបី ទៅដប់ពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃដើម្បីឱ្យការលូតលាស់បានល្អប្រសើរ។ ទារកទើបកើត ត្រូវបំបៅរៀងរាល់ ២-៣ ម៉ោងម្ដង។ នៅពេលដល់អាយុ ២ ខែ ត្រូវបំបៅរៀងរាល់ ៣-៤ ម៉ោងម្ដង ហើយដល់អាយុប្រាំមួយខែ ត្រូវបំបៅរៀងរាល់ ៤-៥ ម៉ោងម្ដង។

តើអ្នកគួរបំបៅដោះកូនយូរប៉ុណ្ណា?

ម្ដាយគួរតែបំបៅដោះកូនរហូតដល់កូនមានអាយុ ២ ឆ្នាំ ទោះបីជាកុមារភាគច្រើនចាប់ផ្ដើមផ្ដាច់ដោះ ឬប្ដូរទៅញ៉ាំអាហាររឹងជាអាហារចម្បងរបស់ពួកគាត់ នៅពេលពួកគាត់អាយុ ១ ឆ្នាំ ក្ដី។

សកម្មភាព ៤.៣

សកម្មភាព ៤.៣

ដោយសារតែ មីឆែល ទើបតែអាយុ ៦ ខែ នាងបៅតែទឹកដោះម្តាយប៉ុណ្ណោះ។ ម្តាយគាត់ដឹងថា ទារកអាយុចាប់ពី ៦ ឆ្នាំឡើងទៅ អាចញ៉ាំអាហារបន្ថែមដោយសុវត្ថិភាព។ ដូច្នេះ គាត់ក៏បានឱ្យកូនរបស់គាត់ញ៉ាំពពួកបបរ និងផ្លែឈើ និងបន្លែ ឱ្យកូនរបស់គាត់ ខណៈដែលនៅតែបន្តបំបៅទឹកដោះ ឱ្យកូនរបស់គាត់។

សំណួរ

តើពេលណាទើបអាចផ្តល់អាហារបន្ថែមដល់ទារកបានដោយសុវត្ថិភាព?

អាយុ ៦ ខែ ដើម្បីបំពេញបន្ថែមពីលើទឹកដោះម្តាយ។

តើទារកត្រូវការអាហារបន្ថែមកម្រិតណា?

ដាដំបូង ពួកគេគួរញ៉ាំអាហារបន្ថែម ២–៣ ក្នុងមួយថ្ងៃ នៅពេលពួកគាត់មានអាយុចន្លោះពី ៦-៨ ខែ ហើយត្រូវដំឡើងទៅដល់ ៣–៤ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ នៅពេលពួកគាត់មានអាយុចន្លោះពី ៩–១១ និង ១២–២៤ ខែ។ ក្នុងពេលដែលកុមារមានអាយុចាប់ពី ១២–២៤ ខែ គួរផ្តល់អាហារសម្រន់ដែលមានសារធាតុចិញ្ចឹមបន្ថែមដល់កុមារ ១-២ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ ទៅតាមតម្រូវការផងដែរ។

នៅពេលទារកមានអាយុ ១២ ខែ ទារកភាគច្រើនអាចអាចញ៉ាំអាហារដែលគ្រួសាររបស់ពួកគាត់ញ៉ាំផងដែរ ពោលគឺត្រូវចងចាំអំពីអាហារដែលសម្បូរដោយជីវជាតិចិញ្ចឹម ក្នុងនោះរាប់បញ្ចូលទាំងអាហារជាសាច់សត្វដូចជា សាច់គោ មាន់ទា ត្រី ស៊ុត និងផលិតផលទឹកដោះគោ។

សូមរៀបរាប់អំពីអាហារបន្ថែមមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ទារកមួយចំនួន?

អាហារដំបូងដ៏ល្អ រួមមានប្រភេទបបរ និងផ្លែឈើ និងបន្លែចំហុយ។ ត្រូវបង្កើនបរិមាណអាហារ និងប្រភេទអាហារជាប់ជាប្រចាំនៅពេលទារកចម្រើនវ័យ ដោយត្រូវកែប្រែទៅតាមតម្រូវការ និងលទ្ធភាពរបស់ទារក។ ទារកមួយចំនួនអាចញ៉ាំអាហារក្នុងគ្រួសារបែបចំហុយ កិន និងមិនសូវរឹង ចាប់តាំងពីពួកគាត់ចូលអាយុ ៦ ខែ។ នៅពេលពួកគាត់មានអាយុ ៨ ខែ ទារកភាគច្រើនអាចញ៉ាំ “អាហារដោយខ្លួនឯងបាន (finger foods)” (អាហារសម្រន់ដែលទារកអាចញ៉ាំបានដោយខ្លួនឯង)

តើអាហារអ្វីដែលទារកមិនគួរញ៉ាំ?

ចៀសវាងអាហារដែលអាចធ្វើឱ្យទារកស្លាក់បាន ដូចជា ផ្លែទំពាំងបាយជូរទាំងមូល ឬការ៉ុតស្រស់។

ចៀសវាងផ្តល់ភេសជ្ជៈដែលមានសារជាតិចិញ្ចឹមទាប ដូចជា តែ កាហ្វេ និងភេសជ្ជៈមានជាតិស្ករ។ ត្រូវកម្រិតលើបរិមាណទឹកក្រូចដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យទារក ដើម្បីការពារកុំឱ្យទារកលែងចង់ញ៉ាំអាហារដែលសម្បូរដោយសារជាតិចិញ្ចឹម រួមទាំងទឹកដោះម្តាយផងដែរ។

សេចក្តីពន្យល់៖

ក្រពះរបស់ទារកមានទំហំប្រហែលជាប៉ុនដៃក្តាប់របស់ទារកខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះ ហេតុដូច្នេះ ប្រសិនបើទារកញ៉ាំពេញក្រពះនូវអាហារដែលគ្មានសារជាតិចិញ្ចឹម ដូចជា ទឹកសូដា ជាដើម នោះទារកពុំមានកន្លែងទំនេរនៅក្នុងក្រពះ ដើម្បីសម្រាប់អាហារូបត្ថម្ភសំខាន់ៗបានគ្រប់គ្រាន់ឡើយ ហើយកត្តានេះអាចធ្វើឱ្យកុមារមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។

សកម្មភាព ៤.៤

សកម្មភាព ៤.៤

គ្រួសារលោកវង្សបានទៅលេងផ្ទះមិត្តភក្តិរបស់ពួកគេ គឺគ្រួសារលោកសមស្រី។ គ្រួសារលោកសមស្រីមានកូនអាយុ ៤ខែ បៅទឹកដោះគោសម្រាប់ទារក (Infant Formula)។ គ្រួសារលោកសមស្រីដឹងច្បាស់ថាទឹកដោះសម្រាប់ទារកមានសុវត្ថិភាព ហើយវាមាន អាហារូបត្ថម្ភចាំបាច់សម្រាប់ការលូតលាស់កូនរបស់ពួកគេ។ ពួកគេមិនដែលឱ្យកូនរបស់ពួកគេបៅទឹកដោះផ្សេងនោះទេ ដូចជាៈ ទឹកដោះសត្វស្រស់ ទឹកដោះគោខាប់ ឬទឹកដោះចម្រាញ់ចេញពីរុក្ខជាតិដូចជាទឹកសណ្តែក ព្រោះពួកគេដឹងថាវាគ្មានសុវត្ថិភាពសម្រាប់សុខភាពកូនរបស់ពួកគេទេ។

សំណួរៈ

១. តើទារកគួរតែបៅទឹកដោះម្តាយ ឬទឹកដោះគោសម្រាប់ទារក តែមួយមុខ រយៈពេលប៉ុន្មានខែ?

៦ (ប្រាំមួយ) ខែ។ ប្រព័ន្ធរំលាយអាហាររបស់ទារកមិនទាន់អាចទទួលអាហារផ្សេងទៀតនៅឡើយទេ ប្រសិនបើពួកគេទទួលទានអាហារផ្សេងជំនួសទឹកដោះម្តាយ ឬទឹកដោះសម្រាប់ទារក អាចធ្វើឱ្យពួកគេខ្វះអាហារូបត្ថម្ភបាន។

២. តើពេលណាដែលសមស្របក្នុងការឱ្យកុមារញ៉ាំទឹកដោះសត្វ ឬទឹកដោះចម្រាញ់ចេញពីរុក្ខជាតិដូចជាទឹកសណ្តែក?

នៅអាយុ១២ខែ ដើម្បីបំពេញបន្ថែមជាមួយទឹកដោះម្តាយ ឬទឹកដោះគោសម្រាប់ទារក។ គួរជ្រើសរើសទឹកដោះដែលគ្មានរសជាតិ និងគ្មានជាតិផ្អែមបន្ថែម។ ទឹកដោះគោខាប់ (condensed milk) មិនសមស្របឡើយសម្រាប់កុមារគ្រប់វ័យ។

៣. តើទឹកដោះសម្រាប់ទារកអាចបំពេញតម្រូវការអាហារូបត្ថម្ភរបស់ទារកទាំងអស់បានឬទេ?

បាន។ គួរជ្រើសរើសទឹកដោះដែលផលិតឡើងសម្រាប់ទារក។ វាមានសារធាតុចាំបាច់សម្រាប់ការលូតលាស់ និងមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ទារក។ ការបំបៅទឹកដោះដោយសុវត្ថិភាព និងការលើកទារកបី ក្នុងពេលបំបៅអាចជួយឱ្យអ្នកថែទាំភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយទារក បង្កើនចំណងផ្លូវចិត្ត កាត់បន្ថយការច្រាលទឹកដោះត្រឡប់ពីក្រពះ និងបន្ថយការឈ្លក់ ហើយធានាថាទារកបានបៅទឹកដោះយ៉ាងសុវត្ថិភាព។

៤. តើកុមារជាធម្មតាចាប់ផ្តើមឈប់បៅដោយប្រើដបនៅអាយុប៉ុន្មាន?

ចន្លោះអាយុ ១២ ដល់ ១៨ ខែ។ កុមារអាចមានបញ្ហាធ្មេញ ប្រសិនបើបៅដោយប្រើដបយូរខែពេក។

សកម្មភាព ៤.៥

សកម្មភាព ៤.៥

លោកសមស្រ៊ីចូលចិត្តឱ្យប្រពន្ធរបស់គាត់សម្រាក ពេលបំបៅ កូន។ គាត់ឆុងទឹកដោះសម្រាប់ទារកដោយទឹកស្អាត និងមានសុវត្ថិភាព និងប្រើប្រាស់ដបដែលបានសម្លាប់មេរោគរួច។

សំណួរ៖

តើអ្នកនឹងថាត្រូវលាយទឹកប៉ុន្មានជាមួយម្សៅទឹកដោះសម្រាប់ទារក?

- ប្រើបរិមាណទឹកស្អាតមានសុវត្ថិភាព លាយជាមួយនឹងម្សៅទឹកដោះតាមការណែនាំមាននៅលើកំប៉ុងម្សៅទឹកដោះសម្រាប់ទារក។
- ត្រូវវាស់បរិមាណទឹកជាមុន រួចហើយដាក់ម្សៅទឹកដោះតាមក្រោយ។
- កុំបន្ថែមទឹកទៅក្នុងទឹកដោះសម្រាប់ទារក។
- ក្រឡុកដបមួយៗដើម្បីឱ្យម្សៅទឹកដោះរលាយ។ **កុំកូរ។**

តើធ្វើដូចម្តេចដើម្បីសម្អាត និងសម្លាប់មេរោគ ដបទឹកដោះគោបានត្រឹមត្រូវ?

- លាងដៃរបស់អ្នកដោយប្រើសាប៊ូ និងទឹករយៈពេលយ៉ាងហោចណាស់ ២០ វិនាទី។
- ដោះបំបែកផ្នែកទាំងអស់នៃដប (ដូចជា ក្បាលបៅ គម្រប និងតួដប) ហើយលាងសម្អាតផ្នែកនីមួយៗជាមួយទឹកក្តៅអ៊ុនៗដែលហូរ។
- ដាក់ផ្នែកទាំងអស់របស់ដបក្នុងកន្លែងលាងសម្អាត ដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់សម្អាតឧបករណ៍បំបៅទារក។
- ប្រើទឹកក្តៅអ៊ុនៗដែលមានសាប៊ូ ដើម្បីលាងសម្អាតឧបករណ៍ទាំងអស់ ដូចជា ដប គម្រប ក្បាលបៅ។ ប្រើប្រាស់ច្រាស់ដើម្បីលាងសម្អាតដប។
- ដើម្បីសម្លាប់មេរោគ ដាក់ឧបករណ៍ទាំងអស់ក្នុងទឹក ហើយស្ងោររយៈពេល ៥នាទី។
- បន្ទាប់ពីបានសម្លាប់មេរោគរួច ត្រូវទុកដបឱ្យស្ងួតដោយខ្យល់ ហើយទុកដបដែលស្អាតនៅក្នុងធុង(កន្លែងទុកដាក់) ស្អាត។
- ដបដែលបានសម្លាប់មេរោគរួច គួរប្រើក្នុងរយៈពេល **២៤ម៉ោង**។

តើទឹកដោះសម្រាប់ទារកដែលលាយទឹករួច អាចទុកបានរយៈពេលប៉ុន្មាន?

- ត្រូវប្រើទឹកដោះសម្រាប់ទារកដែលលាយទឹករួច **ក្នុងរយៈពេល ១ ម៉ោង** ចាប់ពីពេលផ្តើមបំបៅ។
- ប្រសិនបើអ្នកប្រើវាមិនអស់ក្នុងរយៈពេល ២ម៉ោងទេ ត្រូវដាក់ដបនោះក្នុងទូរទឹកកកភ្លាមៗ ហើយប្រើវាឱ្យអស់ក្នុងរយៈពេល **២៤ ម៉ោង**។
- ចាក់ចោលទឹកដោះនៅសល់បន្ទាប់ពីបំបៅកូនរួច ហើយកុំផ្តល់ទឹកដោះសល់នោះឱ្យកុមារផ្សេងទៀតបៅ។

តើត្រូវរក្សាទុកម្សៅទឹកដោះសម្រាប់ទារកយ៉ាងដូចម្តេច?

- ត្រូវរក្សាទុកកំប៉ុងដែលមិនទាន់បើក នៅបន្ទប់ដែលមានសីតុណ្ហភាព (១២°C ដល់ ២៤°C) ហើយទុកឱ្យឆ្ងាយពីពន្លឺថ្ងៃផ្ទាល់។ ត្រូវជៀសវាងការប៉ះពាល់នឹងកំដៅខ្លាំង ឬត្រជាក់ខ្លាំង។
- សម្រាប់កំប៉ុងដែលបានបើករួច ត្រូវបិទឱ្យជិត ហើយរក្សាទុកនៅកន្លែងត្រជាក់ និងស្ងួត។ **កុំដាក់ម្សៅទឹកដោះក្នុងទូរទឹកកក**។
- ត្រូវសរសេរថ្ងៃខែបើកកំប៉ុងលើកំប៉ុង ហើយប្រើឱ្យអស់ **ក្នុងរយៈពេលមួយខែ** បន្ទាប់ពីបានបើក។
- ចោលម្សៅទឹកដោះដែលហួសកាលបរិច្ឆេទប្រើប្រាស់។

សកម្មភាព ៤.៦

សកម្មភាព ៤.៦

នៅពេល ខាមេឡា មានអាយុ ១៤ គាត់ចាប់ផ្តើមបង្ហាញការចាប់អារម្មណ៍ចំពោះអាហាររឹង។ ម្តាយ និងឪពុក បានសម្រេចចិត្តថាត្រូវផ្តាច់ទឹកដោះ ដើម្បីញុំារបបអាហារគុណភាពវិញ។

សំណួរ

តើមានវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះក្នុងការជួយផ្តាច់ទឹកដោះកូន?

- ឱ្យកុមាររៀនកាន់កែវទឹក និងស្លាបព្រា នៅពេលពួកគាត់ចូលដល់អាយុ ៦ ខែ។
- បង្កើនការប្រើប្រាស់កែវបន្តិចម្តងៗ និងឱ្យកុមារញុំាអាហារដោយខ្លួនឯង។
- កំណត់ពេលវេលាញុំាអាហាររបស់កុមារឱ្យបានទៀងទាត់ និងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងអំឡុងពេលញុំាអាហារ។

ត្រូវធ្វើជាគំរូ ហើយត្រូវឱ្យកុមារមើលអ្នកញុំាអាហារ និងផឹកទឹក។ កុមាររៀនតាមរយៈការមើលអ្នកដទៃ។ នៅពេលផ្តាច់ទឹកដោះបានសម្រេច កុមារវ័យក្មេង ត្រូវញុំាអាហារបីពេលក្នុងមួយថ្ងៃ ដោយក្នុងនោះរួមមានអាហារសម្រន់បន្ថែមចំនួន ២-៣ ដងក្នុងមួយថ្ងៃផងដែរ។

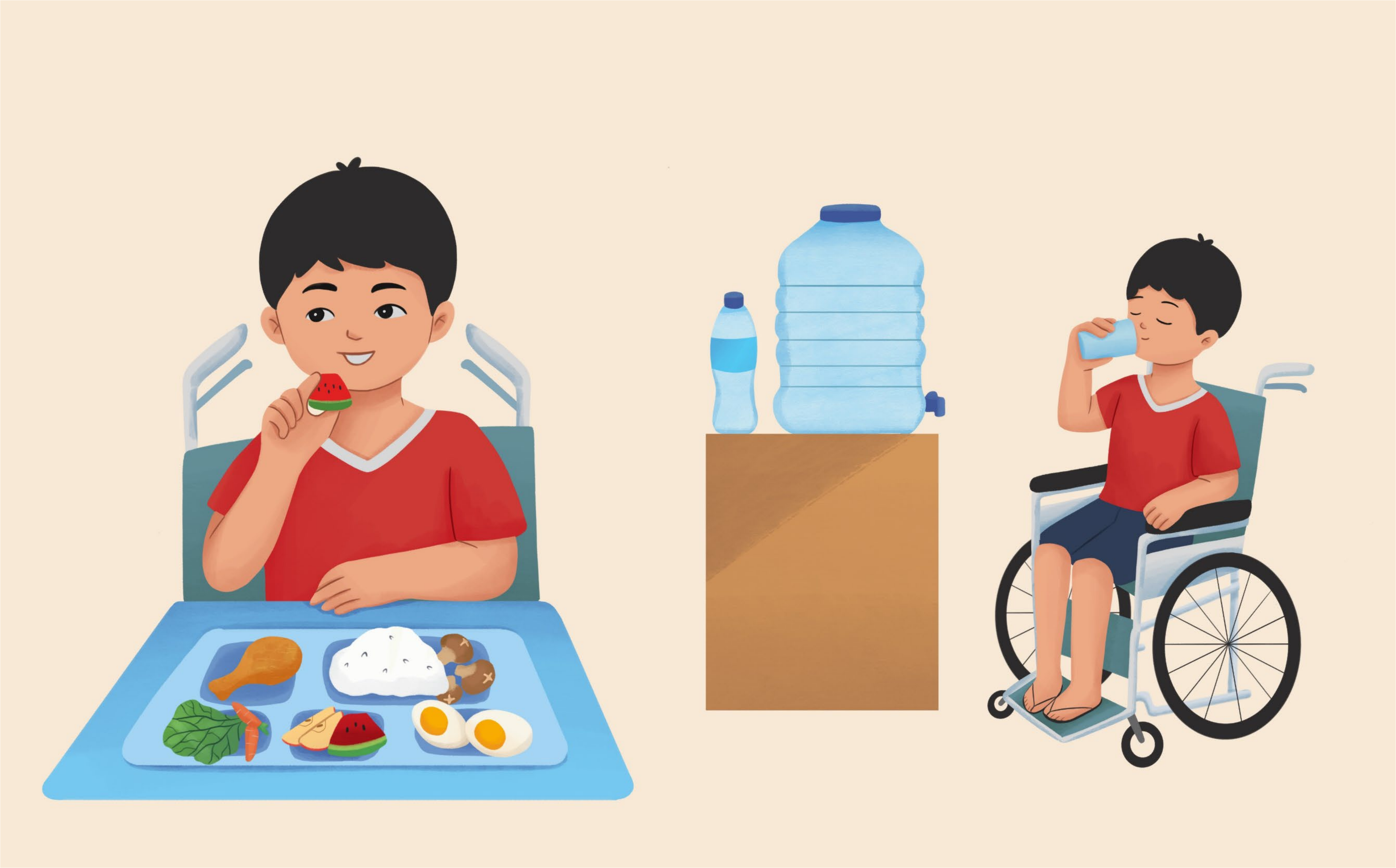

សកម្មភាព ៤.៧

ម្តាយដឹងថា កុមារឆ្លងកាត់ការលូតលាស់យ៉ាងលឿន និងត្រូវការអាហារជាច្រើនដើម្បីអាចលូតលាស់បានរឹងមាំ។ ដើម្បីទទួលបានអាហារល្អៗ គាត់ត្រូវប្រាកដថា កូនៗរបស់គាត់ទទួលបានក្រុមអាហារគ្រប់គ្រាន់។

សំណួរ

តើកុមារត្រូវទទួលទានក្រុមអាហារនីមួយៗ ចំនួនប៉ុន្មានដងក្នុងមួយថ្ងៃ?

- ធញ្ញជាតិ ផាស្តារ អង្ករ ដំឡូង នំប៉័ង៖ ២-៣ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ (១ ដង = នំប៉័ងមួយចំណិត (អង្ករ ឬធញ្ញជាតិ ½ កែវ ឬ ១១៣ ក្រាម សម្រាប់ចម្អិន)។
- ផ្លែឈើ និងបន្លែ៖ ប្រហែល ២៣០-៤៧០ ក្រាម (១-២ កែវ) ក្នុងមួយថ្ងៃ ឬ ៥ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ។
- ទឹកដោះគោ ឬទឹកដោះសត្វផ្សេងៗ (មានជាតិខ្លាញ់) អាហារដែលសម្បូរជាតិទឹកដោះគោ ឬកាល់ស្យូម៖ ប្រហែល ២ ដង ឬ ៤៧០ មល (២ កែវ) ក្នុងមួយថ្ងៃ។

សាច់ ពពួកសណ្តែក ឬសណ្តែកផ្សេងៗ៖ ២-៤ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ (១ ដង = ស៊ុត ១, ឡេទីន ឬសណ្តែក ១១៣ ក្រាម, សណ្តែកសៀង ៥៧ ក្រាម, សាច់ចៀម សាច់មាន់ ឬត្រី ២៨ ក្រាម)។

កុមារក៏ត្រូវញ៉ាំទឹកស្អាតឱ្យបានច្រើនជារៀងរាល់ថ្ងៃផងដែរ។

- អាយុ ១-៥៖ ៤-៥ កែវ / ១,៣ – ១,៥ លីត្រ
- អាយុ ៤-៨៖ ៥-៦ កែវ / ១,៧ - ១,៨ លីត្រ
- អាយុ ៩-១៣៖ ៧–៨ កែវ / ២,១- ២,៤ លីត្រ
- អាយុ ១៤-១៨៖ ៨–១១ កែវ / ២,៣- ៣,៣ លីត្រ

តើត្រូវផ្តល់អាហារម្តងច្រើនកម្រិតណា?

សម្រាប់កុមារវ័យក្មេង គឺត្រូវផ្តល់អាហារក្នុងកម្រិតតិចជាងទំហំអាហាររបស់មនុស្សវ័យជំទង់ ពោលគឺប្រហែលមួយភាគបួននៃអាហារដែលមនុស្សវ័យជំទង់ញ៉ាំ។ គោលការណ៍ល្អបំផុតសម្រាប់បរិមាណអាហារសម្រាប់កុមារវ័យក្មេងគឺអាហារ ១៥ ក្រាម ឬ មីលីលីត្រ (១ ស្លាបព្រាកាហ្វេ) តាមអាយុមួយឆ្នាំៗ។ មនុស្សពេញវ័យតែងតែ ប៉ាន់ស្មានលើសអំពីអាហារដែលកុមារវ័យក្មេងត្រូវការ ដូច្នេះ សូមចាប់ផ្តើមពីទំហំតិចៗ ហើយត្រូវបញ្ចុកច្រើនដង ប្រសិនបើកុមារទាមទារ។

- ឧទាហរណ៍ ទារកអាយុ ២ ឆ្នាំ ត្រូវផ្តល់អាហារ ៣០ ក្រាម (២ ស្លាបព្រាកាហ្វេ)។

បង្ហាញអំពីបរិមាណអាហារ។

សកម្មភាព ៤.៨

សកម្មភាព ៤.៨

កូនៗនៅក្នុងគ្រួសារ រីករាយក្នុងការលេងកម្សាន្ត និងការធ្វើសកម្មភាពរូបរាងកាយ។ ម្ដាយ និងឪពុក លើកទឹកចិត្តពួកគាត់ឱ្យធ្វើសកម្មភាពដើម្បីឱ្យពួកគាត់អភិវឌ្ឍសាច់ដុំ និងលូតលាស់ប្រកបដោយសុខភាពល្អ។

សំណួរ

តើហេតុអ្វីបានជាសកម្មភាព និងលំហាត់ប្រាណប្រចាំថ្ងៃមានសារៈសំខាន់?

សកម្មភាព និងលំហាត់ប្រាណប្រចាំថ្ងៃជួយឱ្យសាច់ដុំ សន្លាក់ និងឆ្អឹងរឹងមាំ គាំទ្រការអភិវឌ្ឍខួរក្បាលល្អ រក្សាទម្ងន់ល្អ ជួយដល់បេះដូង និងសួត ពង្រឹងជំនាញសម្របសម្រួល និងគ្រប់គ្រងចលនា និងបង្កើនទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង និងសុខភាពស្មារតី។

តើនរណាគួរតែមានភាពសកម្ម និងធ្វើលំហាត់ប្រាណជាប្រចាំ?

ការមានភាពសកម្ម និងការធ្វើលំហាត់ប្រាណជាប្រចាំ ពិតជាសំខាន់ចំពោះមនុស្សគ្រប់វ័យ ក្នុងនោះរួមទាំងកុមារមានពិការភាពផងដែរ។

សូមរៀបរាប់អំពីសកម្មភាពរូបរាងកាយមួយចំនួន?

ការលេង ការងារផ្ទះ កីឡា លំហាត់ប្រាណ ការដឹកជញ្ជូន និងការលេងហ្គេម។

សកម្មភាព ៤.៩

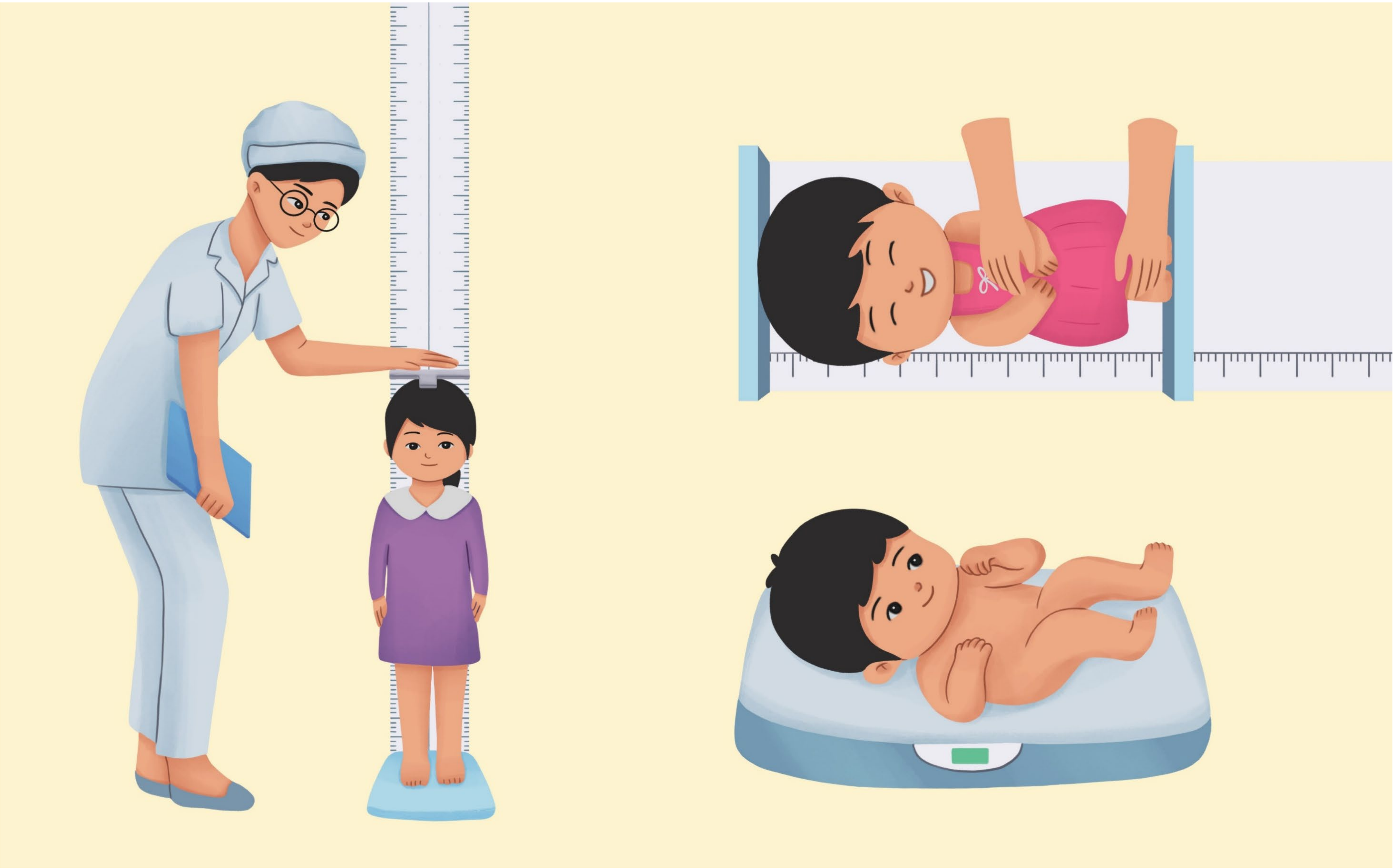

សកម្មភាព ៤.៩

ម្ដាយ និងឪពុកកំពុងធ្វើដំណើរយកកូនទៅពិនិត្យសុខភាពតាមកាលកំណត់។ ពួកគាត់ដឹងថា ការពិនិត្យសុខភាព មានសារៈសំខាន់ ដោយសារតែកូនៗរបស់ពួកគាត់ទទួលបានការពិនិត្យសុខភាពអំពីការលូតលាស់។

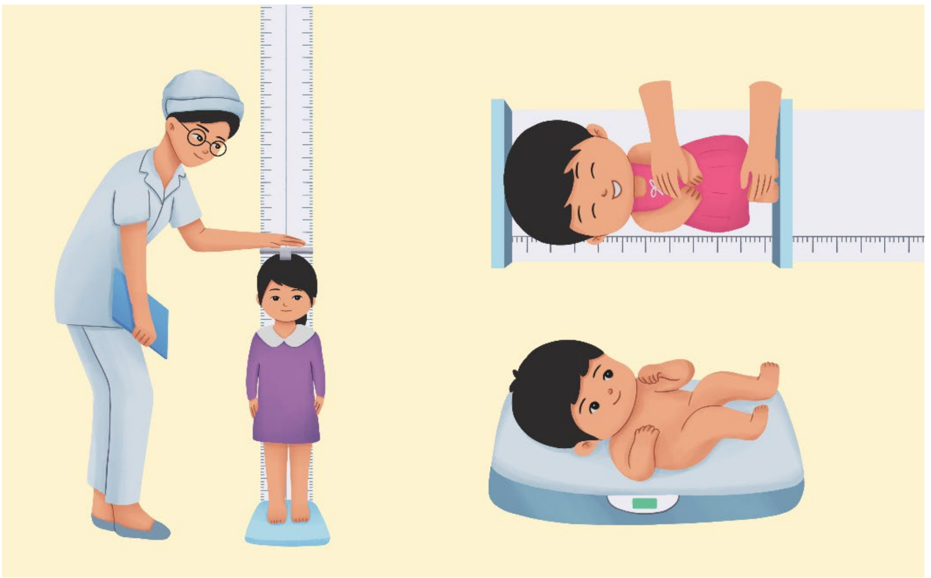

សំណួរ

ហេតុអ្វីបានជាការត្រួតពិនិត្យសុខភាពកូនអ្នកមានសារៈសំខាន់?

- ទទួលបានការពិនិត្យសុខភាពអំពីការលូតលាស់ដើម្បីធានាថាកុមារលូតលាស់ប្រក្រតី
- ទទួលបានថ្នាំវីតាមីន និងថ្នាំបង្ការសំខាន់ៗ ដើម្បីជួយដល់ការលូតលាស់
- អាចដឹងអំពីស្ថានភាពជំងឺ និងព្យាបាលបានទាន់ពេលវេលា

ផ្នែកទី ៩

ការគាំទ្រសម្រាប់ពេលផ្តល់អាហារ និងពេលបរិភោគអាហារ

ផ្នែកទី ៩

ការគាំទ្រសម្រាប់ពេលផ្តល់អាហារ និងពេលបរិភោគអាហារ

សកម្មភាព ៥.១

សកម្មភាព ៥.១

ឪពុក ត្រូវប្រាកដថាកូនច្បងរបស់គាត់ញ៉ាំអាហារក្នុងឥរិយាបថមួយមានសុវត្ថិភាព។ គាតដឹងថាឥរិយាបថគឺពិតជាសំខាន់ណាស់ដើម្បីសុវត្ថិភាពរបស់កូនៗ នៅពេលពួកគាត់បរិភោគអាហារ។ ការបរិភោគអាហារនៅក្នុងឥរិយាបថត្រឹមត្រូវ អាចជួយកុំឱ្យកុមារស្លាក់ ឬឈ្លក់អាហារនិងភេសជ្ជៈ។ គាត់ត្រូវប្រាកដថា អង់ទាន់ និង ខាមេឡាអង្គុយត្រង់ខ្នង ៩០ ដឺក្រេ។

សំណួរ

តើឥរិយាបថញ៉ាំអាហារមានសុវត្ថិភាពមានលក្ខណៈដូចម្តេច?

អង្គុយត្រង់ខ្នងនៅលើកៅអី ដោយដាក់ជើងនៅលើកម្រាល/ឥដ្ឋ អង្គុយផ្ទាល់លើកម្រាល ត្រង់ខ្នង មិនត្រូវផ្អែកខ្លួន មិនត្រូវធ្វើអ្វីផ្សេង ឬលេងរបស់អ្វីមួយ នៅពេលញ៉ាំអាហារនោះទេ។

តើកូនរបស់អ្នកភាគច្រើនញ៉ាំអាហារនៅកន្លែងណា? តើអ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីធានាថាកូនរបស់អ្នកញ៉ាំអាហារក្នុងឥរិយាបថដែលមានសុវត្ថិភាព?

សកម្មភាព ៥.២

សកម្មភាព ៥.២

ម្ដាយ និងឪពុក ធ្លាប់បានផ្តល់ចំណីអាហារដល់កូនតាំងពីកូននៅវ័យទារក រហូតដល់ឈានមកដល់វ័យក្មេង។ ពួកគាត់ដឹងថាសណ្ឋានម្ហូបអាហារគឺជាចំណុចសំខាន់ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីសុវត្ថិភាពរបស់កូនៗ។ ដោយសារតែម្ដាយ ទើបតែបានចាប់ផ្ដើមផ្តល់អាហារបន្ថែមដល់ មីឆែល គាត់ផ្ដល់តែអាហារគ្រួសារបែបស្ងោរចំហុយៗប៉ុណ្ណោះ។

សំណួរ

តើអាហារ និងសណ្ឋានបែបណាដែលសមស្របតាមអាយុ និងការអភិវឌ្ឍរបស់កុមារ?

០ ដល់ ៥ ខែ៖

- ជញ្ជក់
- រាវបឺតតាមដោះម្ដាយ និង/ឬដប

៦ ខែ៖

- បឺត អណ្ដាតសង្កត់កិនអាហារ បើកមាត់ដាក់ស្រាបព្រា អាហារបញ្ជូនពីអណ្ដាតផ្នែកខាងមុខទៅក្រោយ
- អាហារចំហុយឱ្យទន់

៧-៩ ខែ៖

- ចលនាឡើង និងចុះ
- ទម្រង់ទំពារសម្រាប់ការវិវឌ្ឍផ្នែកទំពារអាហារ អណ្ដាតអាចកិនអាហារកាន់តែល្អ ចលនាអណ្ដាតពីម្ខាងទៅម្ខាងចាប់ផ្ដើមវិវឌ្ឍន៍
- អាហារស្ងោរចំហុយខាប់ម៉ត់ជាងមុន
- អាហារដែលអាចរំលាយជាមួយនឹងទឹកមាត់ ដូចជា នំប្រអប់សម្រាប់ទំពារ នំស្រួយរសជាតិប័រ ជាដើម
- អាហារទន់ៗដូចជា ចេក ផ្លែប័រ ការ៉ុត ល្ពៅចម្អិនឆ្អិនល្អ ជាដើម។

តើអាហារ និងសណ្ឋានបែបណាដែលសមស្របតាមអាយុ និងការអភិវឌ្ឍរបស់កុមារ?

១២-១៤ ខែ៖

- ទម្រង់ទំពារកាន់តែវិវឌ្ឍន៍ទៅមុខ ទំពារកាន់តែល្អជាងមុន (ទំពាគ្រលាស់) កើនឡើង
- អាហារលើតុទន់ៗ និងរឹងខ្លះ

១៤-១៨ ខែ៖

- ការទំពាគ្រលាស់ បន្តវិវឌ្ឍន៍ ចលនាបបូរមាត់ និងការបិទមាត់កើនឡើង
- សាច់ទន់ និងល្បាយលាយគ្នាដូចជា ធញ្ញជាតិលាយជាមួយទឹកដោះគោ ស៊ុប អង្ករ និងសណ្ដែក ជាដើម

១៨-២៤+ ខែ៖

- ចេញទំពារគ្រលាស់ពេញលេញ ចេះបិទមាត់ពេលទំពារ ឬលេបអាហារ លំនឹងថ្គាមល្អប្រសើរ និងអាចខាំអាហារក្រាស់ច្រើនប្រភេទបាន
- សាច់
- ផ្លែឈើ និងបន្លែឆៅ
- ល្បាយលាយគ្នា

សកម្មភាព ៥.៣

សកម្មភាព ៥.៣

កុមារជាច្រើនមានពិការភាព។ ពួកគាត់ត្រូវការក្តីស្រលាញ់ ការលេង និងការទំនាក់ទំនងដូចកុមារដទៃទៀតដែរ ប៉ុន្តែពេលខ្លះ ពួកគាត់ត្រូវការជំនួយបន្ថែមមួយចំនួនដើម្បីលូតលាស់ និងអភិវឌ្ឍន៍សក្តានុពលឱ្យបានពេញលេញ។ កុមារមួយចំនួនដូចជា អង់ទាន់ គឺត្រូវការឧបករណ៍ជំនួយ ដូចជា រទេះរុញ ឬសមស្លាបព្រាពិសេសនៅពេលញ៉ាំអាហារ ឬត្រូវការពេលវេលាច្រើនដើម្បីរៀននៅក្នុងសាលារៀន ជាដើម។

សំណួរ

តើពិការភាពប្រភេទណាដែលកើតមានច្រើនជាងគេក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក?

ឧទាហរណ៍៖ ពិការភ្នែក ជំងឺខ្សោយបញ្ញាពីកំណើត ជំងឺពិការខួរក្បាល ADHD អូទីហ្សឹម ឆែបមាត់/ឆែបក្រអូមមាត់

តើអ្វីជាបញ្ហាប្រឈមទូទៅសម្រាប់កុមារមានតម្រូវការពិសេស?

- ការលូតលាស់មិនប្រក្រតី (ឧ. មិនគ្រប់គីឡូ លើសគីឡូ និង/ឬ កម្ពស់ទាប ឬក្រិន)
- បរិភោគអាហារមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីជួយដល់ការលូតលាស់ និងសុខភាព
- បញ្ហាញ៉ាំអាហារពាក់ព័ន្ធនឹងចលនាមាត់ (ពិបាកបឺត លេប ទំពារ ជាដើម)
- ការលំបាកផ្នែកឥរិយាបថ (ពិបាកផ្តោតអារម្មណ៍ ឬងាយបែកអារម្មណ៍ បដិសេធអាហារ ឥរិយាបថឆេវឆាវ)
- ខ្សោយសាច់ដុំ
- ទល់លាមក ឬរាករូសរ៉ាំរ៉ៃ

តើពិការភាពប៉ះពាល់ដល់អាហារូបត្ថម្ភកម្រិតណា?

កុមារទាំងអស់ ត្រូវការអាហារូបត្ថម្ភល្អៗដើម្បីលូតលាស់ និងអភិវឌ្ឍ ប៉ុន្តែសម្រាប់កុមារមានពិការភាពវិញ ពួកគាត់អាចប៉ះពាល់ដល់ការលូតលាស់ របបអាហារ ការផ្តល់ចំណី និងឥរិយាបថញ៉ាំអាហារ និងចលនាពោះវៀន និងទម្លាប់ទទួលទានទឹក។ ប្រសិនបើមិនបានដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះទាន់ពេលវេលាទេ កុមារអាចនឹងឈឺជាញឹកញាប់ និងឈឺរយៈពេលយូរផងដែរ។ បញ្ហាអាហារូបត្ថម្ភ និងការពិបាកបរិភោគអាហារ ដែលកុមារមានពិការភាពជួបប្រទះ អាចសម្រួល និងគ្រប់គ្រងបាន ប៉ុន្តែប្រហែលមិនអាចដោះស្រាយបានទាំងស្រុងនោះទេ។ កុមារ អាចនឹងត្រូវការការត្រួតពិនិត្យ និងកិច្ចអន្តរាគមន៍អាហារូបត្ថម្ភជាបន្តបន្ទាប់ និងតាមពេលកំណត់ ហើយការចូលរួមរបស់ក្រុម ក្នុងការផ្តល់ការថែទាំច្រើនមុខក្នុងពេលតែមួយ។

សកម្មភាព ៥.៤

សកម្មភាព ៥.៤

ដោយសារតែទម្រង់អាហារសម្រាប់កូនអ្នក គឺអាស្រ័យទៅលើការអភិវឌ្ឍរបស់ពួកគាត់ ដូច្នេះយើងក៏ចាំបាច់ធ្វើការពិចារណាចំពោះចំណុចមួយចំនួនសម្រាប់កុមារមានពិការភាពផងដែរ។ គ្រួសារ ប៉ុក្តាស្តារ បានរាប់អានគ្នាជាមួយនឹងគ្រួសារមួយទៀតដែលមានកូនកើតជំងឺពិការខួរក្បាល។ ស្ថានភាពនេះបានប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពបរិភោគអាហារបស់កូនៗ។ សម្រាប់កុមារទាំងនេះ ពួកគាត់អាចនឹងចំណាយពេលយូរលើការញ៉ាំអាហារ និងតម្រូវឱ្យអ្នកថែទាំជួយពួកគាត់ច្រើន ហើយពួកគាត់អាចនឹងប្រឈមនឹងបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។

សំណួរ

តើជំងឺពិការខួរក្បាលជាអ្វី?

ជំងឺពិការខួរក្បាល គឺជាវិបត្តិមួយដែលប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពរបស់កុមារក្នុងការធ្វើចលនា និងសម្របសម្រួលសាច់ដុំក្នុងរាងកាយ ដោយសារតែការខូចខាតប្រព័ន្ធខួរក្បាល។ កុមារមួយចំនួន កើតជំងឺពិការខួរក្បាលនេះ មុនពេលពួកគាត់កើត ក្នុងអំឡុងពេលសម្រាល ឬក្នុងអំឡុងឆ្នាំទីមួយនៃជីវិត។ កុមារដែលមានជំងឺពិការខួរក្បាល គឺដូចគ្នាជាមួយនឹងកុមារផ្សេងទៀតដូចគ្នា ពួកគាត់ត្រូវការក្តីស្រលាញ់ ការលេងកម្សាន្ត និងការគាំទ្រដូចគ្នា។

តើជំងឺពិការខួរក្បាលប៉ះពាល់ដល់ការញ៉ាំអាហារយ៉ាងដូចម្តេច?

ជំងឺពិការខួរក្បាល ប៉ះពាល់ដល់សាច់ដុំដែលបញ្ជាការបើក និងបិទមាត់ ការធ្វើចលនាបបូរមាត់ និងអណ្តាត និងសាច់ដុំបញ្ជាការលេប។ ជំងឺនេះអាចបង្កការលំបាកដល់ការញ៉ាំអាហារ និងផឹកទឹក ដែលហៅម្យ៉ាងទៀតថាជំងឺ ពិបាកលេបអាហារ (dysphagia)។ ការលំបាកទាំងនេះ រួមមានចាប់ពីកម្រិតបញ្ហាតិចតួចរហូតដល់បញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរទៅលើការបឺត ការទំពារ ការទប់អាហារក្នុងមាត់ ការលេបអាហារ និងទឹកដោយសុវត្ថិភាព ក៏ដូចជា ត្រូវចំណាយពេលយូរក្នុងការញ៉ាំអាហារម្តងៗដែរ។

តើគួរកែប្រែអាហារយ៉ាងដូចម្តេចសម្រាប់កុមារមានជំងឺពិការខួរក្បាល?

ការលំបាកក្នុងការញ៉ាំ និងផឹកមួយចំនួន អាចធ្វើឱ្យអាហារ និងទឹកចូលទៅក្នុងខ្លួនមិនបានត្រឹមត្រូវ និងអាចចូលទៅក្នុងសួតផងដែរ ដែលការណ៍នេះ អាចនាំឱ្យមានការឆ្លងមេរោគ រួចក្លាយជាជំងឺរលាកទងសួត។ បញ្ហាលំបាក្នុងការលេបអាហារមួយចំនួន អាចបណ្តាលឱ្យឈ្លក់ ដែលអាចគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិតភ្លាមៗផងដែរ។ អ្នកគួរពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគ្រូពេទ្យព្យាបាលដោយការនិយាយ (speech pathologist) ភ្លាមៗ ប្រសិនបើអ្នក ឬសមាជិកគ្រួសាររបស់អ្នកជួបបញ្ហាទាំងនេះ។

សកម្មភាព ៥.៥

សកម្មភាព ៥.៥

គ្រួសារ ហ៊ុំស្ថារ ព្យាយាមញ៉ាំអាហារជុំគ្នា នៅពេលពួកគាត់មានពេល។ ម្ដាយ និងឪពុកដឹងថាកូនរបស់ពួកគាត់ អាចរៀនសូត្របានច្រើនក្នុងពេលញ៉ាំអាហារនោះ។ ពួកគាត់ព្យាយាមធ្វើខ្លួនជាគំរូល្អសម្រាប់កូនៗរបស់ពួកគាត់ដើម្បីឱ្យកូនៗរបស់ពួកគាត់រៀនសូត្រពីជំនាញញ៉ាំអាហារសំខាន់ៗ។ ពួកគាត់ក៏បណ្ដោយឱ្យកូនៗញ៉ាំអាហារមួយចំនួនដោយខ្លួនឯងផងដែរ ពេលពួកគាត់មានអាយុចាប់ពី ៦ ខែឡើងទៅ។

ការសិក្សាអំពីចំណីអាហារតាមរយៈការប៉ះ អាចជួយទារកឱ្យដឹងអំពីរៀបញ៉ាំដោយខ្លួនឯងផងដែរ។

សំណួរ

តើគ្រួសាររបស់អ្នកញ៉ាំអាហារជុំគ្នាដែរឬទេ?

តើមានឧបសគ្គដែរឬទេក្នុងការបរិភោគអាហារជុំគ្នាក្នុងគ្រួសារ?

តើអ្នកធ្វើដូចម្ដេចដើម្បីអាចបរិភោគអាហារជុំគ្រួសារបាន?

តើពេលណាទើបអ្នកអនុញ្ញាតឱ្យកូនរបស់អ្នកញ៉ាំអាហារដោយខ្លួនឯង?

ជាការល្អដែលគួរអនុញ្ញាតឱ្យកូនរបស់អ្នកស្គាល់ចំណីអាហារ និងសមស្លាព្រាតាមរយៈការប៉ះ បន្ទាប់ពីគាត់មានអាយុ ៦ ខែ។ អ្នកនៅតែត្រូវបំបៅទឹកដោះដល់ពួកគាត់ ឬអាហារបន្ថែម ដើម្បីឱ្យពួកគាត់អាចទទួលបានកម្រិតអាហារូបត្ថម្ភល្អប្រសើរ ប៉ុន្តែជាការល្អ ត្រូវឱ្យពួកគាត់ស្គាល់អាហារសិន ដើម្បីឱ្យពួកគាត់អាចចេះរបៀបញ៉ាំអាហារនោះដោយខ្លួនឯង។

សកម្មភាព ៥.៦

សកម្មភាព ៥.៦

ម្ដាយមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងជាមួយនឹង ខាមេឡា នៅពេលគាត់ចូលដល់អាយុពីរឆ្នាំ ដោយសារតែគាត់រើសចំណីខ្លាំងណាស់។ ក្រៅពីមានអារម្មណ៍ខកចិត្ត ម្ដាយខឹងអំពីចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់កូនគាត់ ដោយសារតែការអភិវឌ្ឍខួរក្បាលរបស់គាត់។ ដើម្បីជួយគាត់ គាត់បានឱ្យ ខាមេឡាប៉ះ និងលេងជាមួយអាហារថ្មីៗ មុនពេលញ៉ាំអាហារនោះ ដោយសារតែគាត់អាចមានអារម្មណ៍ល្អ និងផ្ដល់នូវឱកាសច្រើនសម្រាប់ឱ្យពួកគាត់សាកល្បងអាហារថ្មី។ គាត់បានហ្វឹកហាត់ភាពអត់ធ្មត់ និងបង្កើតទម្លាប់ ហើយឥឡូវនេះ គាត់មានអាយុ ៣ ឆ្នាំហើយឥឡូវនេះ ខាមេឡា ញ៉ាំអាហារបានច្រើនជាងកាលពីមុន។

សំណួរ

តើមានវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះដើម្បីជួយអ្នកដែលរើសចំណី?

- ផ្ដល់ឱកាសស្គាល់អាហារកាន់តែច្រើនជាងមុនៈ ផ្ដល់ឱកាសឱ្យកុមារស្គាល់អំពីអាហារនោះ (អាហារថ្មីៗ និងអាហារដែលពួកគាត់ស្គាល់) ដោយដៃ និងសមស្លាបព្រារបស់ពួកគាត់។ ផ្ដល់ឱកាសឱ្យបានកាន់តែច្រើនក្នុងការស្គាល់អាហារនៅរៀងរាល់ថ្ងៃ។
- លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមញ៉ាំអាហារៈ ផ្ដល់ឱកាសឱ្យកុមារញ៉ាំអាហារដោយខ្លួនឯង។ នៅពេលកុមារមានអារម្មណ៍ថាពួកគាត់អាចគ្រប់គ្រងការញ៉ាំអាហារដោយខ្លួនឯង ពួកគាត់កាន់តែមានភាពបើកចំហក្នុងការញ៉ាំអាហារ។
- ផ្ដល់អាហារថ្មីម្ដងមួយៗដល់កុមារដើម្បីកុំឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍ថាច្រើនហួសហេតុពេកៈ អាចផ្ដល់អាហារបន្ថែមបាននៅពេលញ៉ាំអាហារមួយពេលដំបូងរួច។ ផ្ដល់អាហារថ្មី រួមជាមួយនឹងអាហារដែលកុមារចូលចិត្តញ៉ាំ។ ការធ្វើដូច្នេះ ជួយកាត់បន្ថយភាពតានតឹង តាមរយៈឱ្យកុមារដឹងថាខ្លួនមានជម្រើសច្រើន ក្នុងនោះ មានទាំងអ្វីដែលពួកគាត់ធ្លាប់ស្គាល់ហើយផងដែរ។
- ផ្ដល់ឱកាសដល់កុមារជាប់ជាប្រចាំដើម្បីឱ្យពួកគាត់មានអារម្មណ៍ល្អជាមួយអាហារនៅពេលញ៉ាំអាហារ ហើយត្រូវបន្តផ្ដល់អាហារថ្មីៗបន្ថែមទៀត។
- ញ៉ាំអាហារជាមួយកុមារៈ កុមារចូលចិត្តធ្វើអ្វីតាមគ្នា ដូច្នេះ នេះគឺជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អបំផុតក្នុងការឱ្យពួកគាត់ដឹងថាអាហារនោះគឺមានសុវត្ថិភាព និងមានសារធាតុចិញ្ចឹម។ ផ្ដល់ឱកាសឱ្យកុមារញ៉ាំអាហារជាមួយមិត្តភក្ដិ។
- បង្កើតបទពិសោធន៍អាហារដែលសប្បាយរីករាយក្រៅតែពីការញ៉ាំអាហារៈ មើលរូបភាពអាហារ លេងគ្រាប់អាហារ និងនិយាយអំពីអាហារដែលអ្នកមើលឃើញក្នុងបរិយាកាសរបស់អ្នក ដូចជា នៅក្នុងផ្សារ ឬនៅផ្ទះបាយ។

សកម្មភាព ៥.៧

អន្តរកម្ម មិនមែនសំខាន់តែនៅពេលញុំាអាហារនោះទេ។ អន្តរកម្មបែបវិជ្ជមាន និងអន្តរកម្ម ជួយបង្កើនគុណភាពនៃជីវិតរបស់កុមារ ដែលអាចនាំឱ្យមានសុខភាពល្អប្រសើរ។ ម្តាយ និងឪពុក មានការរវល់ ប៉ុន្តែពួកគាត់ព្យាយាមចំណាយពេលវេលាជាមួយកូនៗរបស់ពួកគាត់។ ពេលលេងកម្សាន្ត ជួយកូនៗឱ្យសិក្សា និងអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញផងដែរ។

សំណួរ

តើការអនុវត្តអន្តរកម្មវិជ្ជមានជាមួយកុមារមានអ្វីខ្លះ?

- ត្រូវមានវត្តមានពេញលេញក្នុងអំឡុងពេលអន្តរកម្មជាមួយកុមារ - ទាំងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត
- យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើតម្រូវការរបស់កុមារដើម្បីជួយឱ្យពួកគាត់យល់
- ឆ្លើយតបទាន់ពេលវេលាដើម្បីឱ្យកុមារអាចទុកចិត្តបានថា អ្នកថែទាំអាចថែទាំពួកគាត់ដោយសុវត្ថិភាព
- ស្វែងយល់អំពីការចង់បាន និងតម្រូវការម្នាក់ៗរបស់កុមារដើម្បីអាចឆ្លើយតបជាប់ជាប្រចាំ និងប្រកបដោយការគោរពដល់កុមារម្នាក់ៗ។

ផ្នែកទី ៦

អនាម័យខ្លួនប្រាណ

និងអនាម័យទូទៅ

ផ្នែកទី ៦

អនាម័យខ្លួនប្រាណ
និងអនាម័យទូទៅ

សកម្មភាព ៦.១

សកម្មភាព ៦.១

ចូសិប ចងចាំអំពីអារម្មណ៍ភ័យព្រួយកាលពីពេលដែលគាត់មានជំងឺរាកកាលពីឆ្នាំមុន។ គាត់បានដឹងថាជំងឺរាក បណ្ដាលមកពីបាក់តេរីដែលឆ្លងតាមអាហារ និងទឹកដែលមិនមានសុវត្ថិភាព និងតាមរយៈការប៉ះពាល់គ្នារវាងមនុស្ស និងមនុស្ស។ ឥឡូវនេះ គាត់តែងតែដាំទឹកមុនពេលប្រើប្រាស់ ឬដែលរក្សាទុកទឹកនោះនៅក្នុងធុងដែលបានសម្លាប់មេរោគ និងមានគម្របបិទត្រឹមត្រូវ។ គាត់ក៏ត្រូវលាងសម្អាតដៃមុនពេលទុកដាក់ទឹកនោះដើម្បីធានាថា ទឹកនោះមិនមានមេរោគនោះទេក្រោយពេលដាំពុះរួច។

សំណួរ

តើជំងឺរាកបណ្ដាលមកពីអ្វី?

បាក់តេរីឆ្លងតាមអាហារ ទឹក ឬមនុស្ស។

សូមរៀបរាប់អំពីយុទ្ធសាស្ត្រចំនួនមួយ ដើម្បីបង្ការជំងឺរាក?

ដាំទឹកឱ្យពុះ មុនពេលប្រើប្រាស់ និងត្រូវរក្សាទុកទឹកនោះនៅក្នុងធុងដែលបានសម្លាប់មេរោគនិងបិទគម្របត្រឹមត្រូវ។

ហេតុអ្វីបានជាអ្នកត្រូវលាងសម្អាតដៃមុនពេលរៀបចំទុកដាក់ទឹក?

ដើម្បីការពារទឹកនោះពីការឆ្លងមេរោគមុនពេលរក្សាទុក។

សកម្មភាព ៦.២

សកម្មភាព ៦.២

វិធីសាស្ត្រមួយផ្សេងទៀតដែលគ្រួសារ ហ្គាស្ពារ បង្ការការឆ្លងបាក់តេរីគ្រោះថ្នាក់ គឺការលាងសម្អាតដៃឱ្យបានញឹកញាប់។ ម្ដាយ និងឪពុក ត្រូវប្រាកដថាបានលាងសម្អាតដៃ មុនពេលរៀបចំអាហារ ឬបរិភោគអាហារ និងក្រោយពេលប្រើប្រាស់បន្ទប់ទឹក ឬផ្លាស់ប្ដូរខោទឹកនោមកូន។ ពួកគាត់ ក៏ត្រូវជួយកូនៗឱ្យលាងសម្អាតដៃ មុនពេលបរិភោគអាហារផងដែរ។

សំណួរ

តើពេលណាអ្នកត្រូវលាងសម្អាតដៃ?

មុនពេលរៀបចំអាហារ មុនពេលញ៉ាំអាហារ បន្ទាប់ពីប្រើប្រាស់បន្ទប់ទឹក ក្រោយពេលប្ដូរខោទឹកនោមកូន។

តើជំហានក្នុងការលាងសម្អាតដៃឱ្យត្រឹមត្រូវមានអ្វីខ្លះ?

ផ្សើមដៃជាមួយនឹងទឹក ដាក់សាប៊ូលើដៃ ដុះសាប៊ូ លាងសម្អាតសាប៊ូចេញ ជូតសម្ងួតដៃដោយក្រដាស ឬ ក្រណាត់។

សកម្មភាព ៦.៣

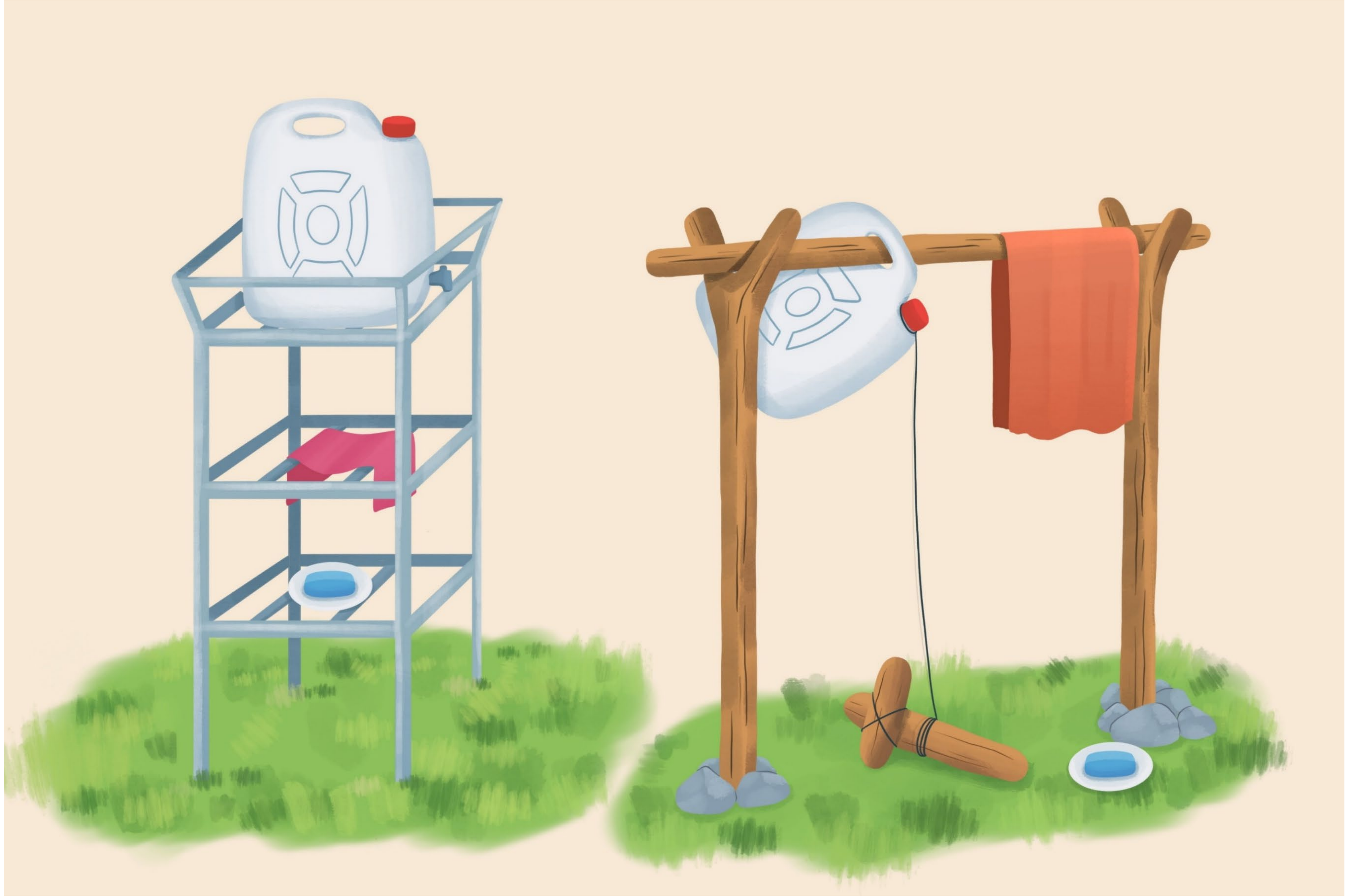

សកម្មភាព ៦.៣

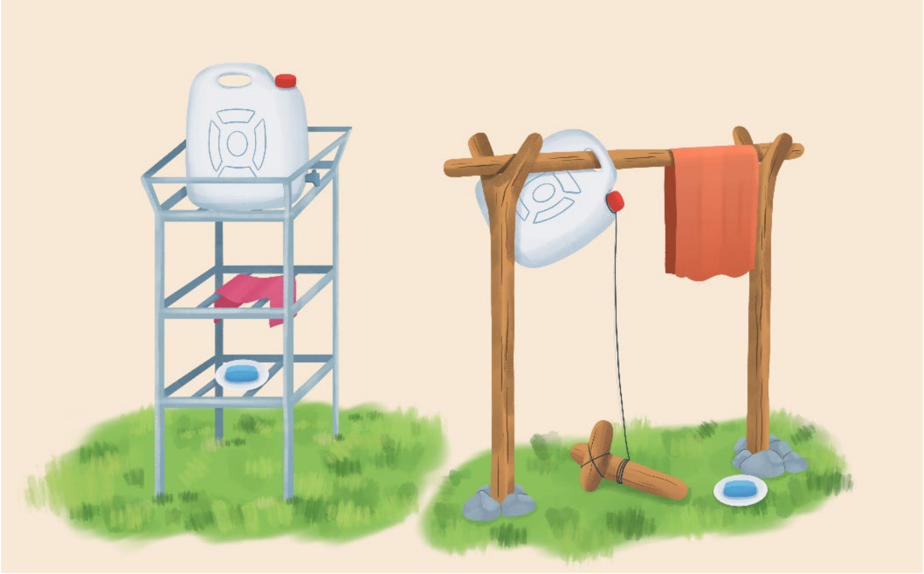

គ្រួសារ ហ៊្កាស្គារ បានបង្កើតកន្លែងលាងដៃទូទៅមួយ ដើម្បីឱ្យពួកគាត់អាចងាយស្រួលលាងសម្អាតដៃ នៅពេលមានភាពចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យពួកគាត់អាចងាយស្រួលលាងសម្អាតដៃ នៅពេលចាំបាច់។ ពួកគាត់ដឹងថាកន្លែងលាងសម្អាតដៃគឺមានលក្ខណៈសាមញ្ញ មានប្រសិទ្ធភាពថ្លៃចំណាយ និងអាចជួយគ្រួសារឱ្យមានសុខភាពល្អ។ ការរៀបចំកន្លែងលាងដៃចល័តអាចធ្វើបានច្រើនរបៀប និងមានទម្រង់ខុសៗគ្នាដោយអាស្រ័យទៅលើតម្រូវការការងារ។

សំណួរ

តើនៅពេលណាគួរប្រើប្រាស់កន្លែងលាងសម្អាតដៃចល័ត?

នៅពេលដែលផ្ទះបាយ ឬបន្ទប់ទឹកមិនមានកន្លែងលាងដៃ នៅពេលទឹកមិនមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ការលាងសម្អាតដៃ និងនៅពេលទឹកនៅធុងលាងដៃត្រូវបានបិទ។

តើការរៀបចំបង្កើតកន្លែងលាងសម្អាតដៃចល័ត ត្រូវការឧបករណ៍ទូទៅអ្វីខ្លះ?

ធុងមានគម្របដែលមានជំពួយបង្ហូរទឹកចល័ត ធុង ឬកំប៉ុងដាក់ទឹក ដាក់សាប៊ូ (ឬផេះ ប្រសិនបើមិនមានសាប៊ូ) និងក្រដាសជូត។

សកម្មភាព ៦.៤

សកម្មភាព ៦.៤

ឪពុកបានជួយសម្អាតឆ្នាំង ខ្ទះ ដង ចាន និងសមស្លាព្រា ជាមួយនឹងទឹកសាប៊ូ ឬស្រុះទឹកក្តៅមុនពេលយកមកប្រើប្រាស់។ ម្តាយបានសម្លាប់មេរោគទីតាំងធ្វើម្ហូបជាមួយនឹងទឹកសាប៊ូជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ គាត់ត្រូវប្រាកដថា អាហារដែលនៅសល់ត្រូវតែគ្របឱ្យជិតដើម្បីកុំឱ្យរុយរោម ដោយសារតែសត្វល្អិតទុំលើ ឬធូលីដី។

សំណួរ

ហេតុអ្វីបានជាការទុកដាក់សម្ភារធ្វើម្ហូប អាហារ និងសមស្លាព្រាឱ្យបានស្អាតគឺមានសារៈសំខាន់?

ការបរិភោគអាហារទាំងចាន សមស្លាព្រាមិនស្អាត អាចនាំឱ្យឆ្លងបាក់តេរីគ្រោះថ្នាក់ ដែលអាចបង្កជំងឺរាក និងជំងឺផ្សេងៗ។

តើយើងអាចប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រអ្វីបានខ្លះ ដើម្បីសម្អាតឆ្នាំង ខ្ទះ ចាន និងសមស្លាបព្រា?

ទឹកដាំពុះ ឬសារធាតុក្លចំនួន ៨ មីលីលីត្រ លាយជាមួយនឹងទឹក ៤ លីត្រ។ ទុកឱ្យសារធាតុរាវចោល ៣០ នាទីមុនពេលប្រើប្រាស់។

តើសារធាតុរាវនេះ អ្វីដែលយើងអាចប្រើប្រាស់ដើម្បីសម្អាតផ្ទៃសម្រាប់ធ្វើម្ហូបបានទេ?

ទឹក ៤ លីត្រលាយជាមួយសារធាតុក្លរ ១៥មីលីលីត្រ។ ទុកសារធាតុរាវចោល ៣០ នាទីមុនពេលប្រើប្រាស់។

តើអ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីការពារកុំឱ្យសត្វល្អិត ឬធូលីកុំឱ្យមកធ្វើឱ្យរុយរោមប៉ះពាល់នឹងអាហារដែលនៅសល់?

គ្របអាហារដែលមិនទាន់បានញ៉ាំអស់ទាំងនោះ។

សកម្មភាព ៦.៥

សកម្មភាព ៦.៥

ម្ដាយឪពុកគួរទុកដាក់អាហារស្ងួត និងគ្រឿងកំប៉ុងនៅកន្លែងត្រជាក់ ស្អាត និងស្ងួតជានិច្ច។ ការរក្សាអនាម័យទីកន្លែងទុកដាក់អាហារ គឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំង ដោយសារតែការទុកដាក់អាហារនៅទីកន្លែងសើម ឬមិនស្អាត អាចទាក់ទាញសត្វល្អិត និងសត្វចង្រៃផ្សេងៗ ដែលអាចចម្លងរោគធ្វើឱ្យគ្រួសារប្រឈមនឹងការកើតជំងឺ។

សំណួរ

តើទូអាហារ និងកន្លែងទុកដាក់អាហារស្ងួត និងអាហារកំប៉ុងមានលក្ខណៈបែបណា?

- ទូអាហារ គួរតែមានលក្ខណៈត្រជាក់ ស្អាត និងស្ងួត
- របស់របរ គួរត្រូវទុកដាក់នៅលើធ្នើរ និងលើកផុតពីដី។

តើអ្នកទុកដាក់សាប៊ូ និងសារធាតុគីមីយ៉ាងដូចម្ដេច?

សាប៊ូ និងសារធាតុគីមី គួរមានដាក់ស្លាកត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ មួលគម្របបិទឱ្យជិត និងទុកក្រោមសម្ភារចំណិអាហារ និងទុកដាក់ដាច់ដោយឡែក។

សកម្មភាព ៦.៦

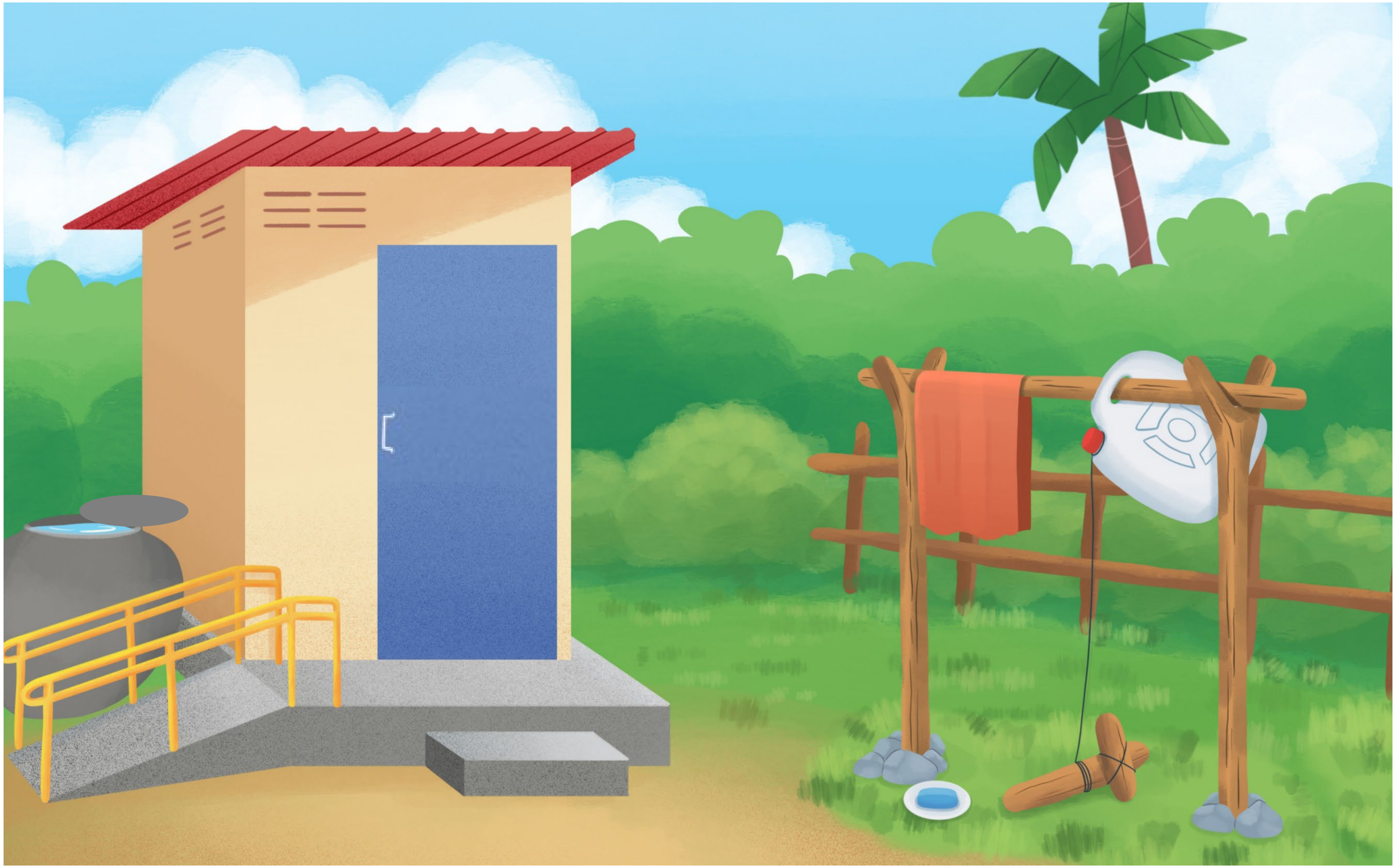

សកម្មភាព៦.៦

គ្រួសារ ហ៊ាស្មារ ប្រើប្រាស់បង្គន់ដែលបានកែលម្អ ដោយមានកន្លែងលាងសម្អាតដៃនៅជិតនោះដើម្បីផ្ដល់ប្រយោជន៍ដល់សុខភាពដល់គ្រួសារ។

សំណួរ

តើបង្គន់ដែលបានកែលម្អមានសមាសធាតុអ្វីខ្លះ?

បង្គន់ដែលមានគម្របបិទ និង/ឬ មានកន្លែងចុចទឹក។

តើនៅជិតបង្គន់គួរមានអ្វី?

កន្លែងលាងសម្អាតដៃ។

តើវាជួយឱ្យមនុស្សមានសុខភាពល្អយ៉ាងដូចម្ដេច?

នៅពេលបង្គន់មានគម្របបិទ ហើយមានកន្លែងចុចទឹក គឺអាចកាត់បន្ថយមិនឱ្យរុយទៅទំលើលាមក ហើយចម្លងបាក់តេរី ឬចម្លងមេរោគដល់មនុស្ស (ដៃ ឬស្បែកជើងដែលមិនបានលាងសម្អាត) តាមចំណីអាហារ ឬមនុស្សផ្សេងៗ។ វាជួយកាត់បន្ថយការឆ្លងមេរោគ និងអាហារដែលមានមេរោគ។

សកម្មភាព ៦.៧

សកម្មភាព ៦.៧

មានសកម្មភាពជាច្រើនដែលអ្នកអាចជួយឱ្យគ្រួសាររបស់អ្នកមានសុខភាពល្អ។ នៅពេលអ្នកផ្តល់អាទិភាពលើអាហារូបត្ថម្ភល្អ អន្តរកម្មវិជ្ជមាន សកម្មភាពរូបរាងកាយ ការផ្តល់ចំណី និងការទទួលទានមានសុវត្ថិភាព និងអនាម័យរាងកាយ និងអនាម័យទូទៅដូចគ្រួសារ

ប៉ាស្តារ នោះគឺអ្នកកំពុងថែទាំគ្រួសាររបស់អ្នកហើយ។

សំណួរ

តើអ្នកអាចធ្វើអ្វីខ្លះដើម្បីថែរក្សាសុខភាពគ្រួសាររបស់អ្នក?

ឯកសារបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយរបស់អង្គការហូលថ៍កម្ពុជាសេវាកម្មកុមារអន្តរជាតិនេះ មានគោលបំណងសម្រាប់ការអប់រំ និងបោះពុម្ពផ្សាយ ព្រមទាំងចែកចាយដោយពុំមានការធានាក្នុងទម្រង់ណាមួយឡើយ មិនថាជាការបញ្ជាក់ច្បាស់ ឬការលើកឡើងដោយប្រយោលនោះទេ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍថ្មីៗនៅក្នុងវិស័យនេះអាចធ្វើឱ្យខ្លឹមសារមួយចំនួនហួសបច្ចុប្បន្នភាព ឬលែងត្រូវនឹងស្ថានភាព ឬការប្រើប្រាស់មួយចំនួន។ កម្មវិធីអាហារូបត្ថម្ភកុមាររបស់អង្គការហូលថ៍ធ្វើការងារដើម្បីផ្តល់ជំនួយដល់

សុខភាពរបស់កុមារ ក៏ប៉ុន្តែការបកស្រាយ និងប្រើប្រាស់ឯកសារនេះគឺជាទំនួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់អ្នកអាន។ ព័ត៌មាននៅក្នុងសៀវភៅនេះមានគោលបំណងសម្រាប់ការអប់រំ ហើយអាចមានការផ្លាស់ប្តូរដោយមិនជូនដំណឹងឡើយ។

មិនថានៅក្នុងស្ថានភាពណាក៏ដោយ អង្គការហូលថ៍កម្ពុជាសេវាកម្មកុមារអន្តរជាតិ មិនទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតទាំងឡាយណាដែលកើតឡើងដោយសារការប្រើប្រាស់ឯកសារនេះឡើយ។ ព័ត៌មាននៅក្នុងសៀវភៅនេះមិនមានបំណង ឬសំដៅជំនួសឱ្យការពិគ្រោះជំងឺ ការធ្វើរោគសញ្ញា ឬការព្យាបាលវេជ្ជសាស្ត្រឡើយ។ ព័ត៌មាននេះមានគោលបំណងគាំទ្រ និងត្រឹមផ្តល់ជាចំណេះដឹងទូទៅតែប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនអាចជំនួសការពិគ្រោះជំងឺបានឡើយ។ អង្គការហូលថ៍កម្ពុជាសេវាកម្មកុមារអន្តរជាតិពុំមានផ្តល់សេវាពិគ្រោះជំងឺ ឬផ្តល់ការព្យាបាលណាមួយឡើយ។ មិនថានៅក្នុងស្ថានភាពណាក៏ដោយ អង្គការហូលថ៍កម្ពុជាសេវាកម្មកុមារអន្តរជាតិ នឹងមិនផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យធ្វើការព្យាបាលជាក់លាក់ណាមួយសម្រាប់បុគ្គលណាមួយឡើយ ហើយនៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ ផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យធ្វើការពិគ្រោះជាមួយនឹងគ្រូពេទ្យជំនាញឯកទេសមុនពេលធ្វើការព្យាបាលណាមួយ។ សូមកុំបដិសេធដំបូន្មានរបស់គ្រូពេទ្យ ឬយឺតយ៉ាវទៅទទួលការព្យាបាលវេជ្ជសាស្ត្រដោយសារតែខ្លឹមសារណាមួយដែលអ្នកបានអាននៅក្នុងសៀវភៅនេះឱ្យសោះ។

លើកលែងតែបានចែងក្នុងឯកសារនេះ ការអនុញ្ញាតសម្រាប់ការផលិតឡើងវិញនូវខ្លឹមសារ ក្រាហ្វិក រូបថត ឬសម្ភារអប់រំ មិនថាជាទម្រង់ឯកសារបោះពុម្ព ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក (ដូចជា គេហទំព័រ) ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយណាមួយ ដែលនៅពេលនេះ ត្រូវបានស្គាល់ ឬនៅពេលក្រោយមកទៀត ត្រូវបានអភិវឌ្ឍនៅទូទាំងពិភពលោក ត្រូវតែស្នើសុំពីអង្គការហូលថ៍អន្តរជាតិ។ ប្រសិនបើត្រូវបានអនុញ្ញាត អត្ថបទ ឬសមាសធាតុនីមួយៗត្រូវតែបោះពុម្ពឡើងវិញទាំងស្រុងដើម្បីជៀសវាងការដកស្រង់អ្នកនិពន្ធ ឬព័ត៌មានចេញពីបរិបទ ហើយត្រូវតែបញ្ជាក់ពីប្រភពស្នាដៃរបស់ម្ចាស់ដើមខាងក្រោម៖

រក្សាសិទ្ធិដោយ © Holt International។ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩។ បានបោះពុម្ពឡើងវិញដោយមានការអនុញ្ញាត។

និពន្ធ កែសម្រួល និងផលិតដោយ Julia Hayes MS, RDN, LDN និង Emily DeLacey PhD, RDN, LDN គំនូរដោយ Kimhaing Han ពិនិត្យដោយ Holt Cambodia ។សម្រាប់ពត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងអង្គការហូលថ៍សេវាកម្មកុមារអន្តរជាតិ៖១-៨៨៨-៣៥៥-HOLT (៤៦៨) info@holtinternational.org

គំនូរដោយ

១)	Black RE, Victora CG, Walker SP, *et al.* កង្វះអាហារូបត្ថម្ភរបស់មាតា និងកុមារ និងការលើសគីឡូនៅក្នុងប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប និងមធ្យម។ *ទិន្នានុប្បវត្តិ Lancet* ឆ្នាំ២០១៣; ៣៨២ (៩៨៩០)៖ ៤២៧-៥១។

២)	DeLacey E, Tann C, Smythe T, *et al.* ការរៀនពីការអនុវត្តកម្មវិធីអាហារូបត្ថម្ភរបស់កុមារ៖ ការវាយតម្លៃដំណើរការនៃវិធីសាស្ត្រចម្រុះ។ *កុមារ ឆ្នាំ*២០២២ ការបោះពុម្ពលើកទី ៩៖ ឆ្នាំ១៩៦៥។

៣)	Guyon A. QV, Nielsen J., Stone-Jimenez សៀវភៅណែនាំយោងស្តីពីសកម្មភាពអាហារូបត្ថម្ភសារវ័ន្ត និងសកម្មភាពអនាម័យសារវ័ន្ត៖ បុគ្គលិកសុខាភិបាល និងអ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកអាហារូបត្ថម្ភ។ រដ្ឋវ៉ាស៊ីនតោន ឌីស៊ី៖ ក្រុមការងារស្នូល ឆ្នាំ២០១៥។

៤)	Hayes J, Quiring M, Kerac M, *et al.* ការប្រើប្រាស់រង្វាស់រង្វង់ដើមដៃពាក់កណ្តាលផ្នែកខាងលើ (MUAC) ក្នុងចំណោមកុមារមានពិការភាព៖ ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញជាប្រព័ន្ធ។ អាហារូបត្ថម្ភ និងសុខភាព ឆ្នាំ២០២៣។ DOI: ១០.១១៧៧/០២៦០១០៦០២៣១១៨១៦០៧។

៥)	HemoCue AB។ សៀវភៅណែនាំប្រតិបត្តិការប្រព័ន្ធ HemoCue Hb ៨០១។ Hemocue.com: HemoCue AB ឆ្នាំ២០២៣។

៧)	Kaplan T, DeLacey E, Quiring M, *et al.* សៀវភៅណែនាំស្តីពីការផ្តល់អាហារ និងការដាក់ទីតាំងកុមាររបស់អង្គការ ហូលថ៍អន្តរជាតិ៖ គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់បំពេញការងារជាមួយទារក និងកុមារ។ ទីក្រុង Eugene រដ្ឋ Oregon៖ អង្គការ ហូលថ៍ អន្តរជាតិ ឆ្នាំ២០១៩។

៨)	អង្គការយូនីសេហ្វ។ កញ្ចប់ឯកសារពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីការផ្តល់អាហារដល់ទារក និងកុមារក្នុងសហគមន៍៖ សៀវភៅអ្នកសម្របសម្រួល។ In៖ URC/CHS អ្នកកែសម្រួល ឆ្នាំ ២០១៣។

៩)	មូលនិធិកុមាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (យូនីសេហ្វ)។ បានឃើញ បានរាប់ បានរួមបញ្ចូល៖ ការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យដើម្បីស្វែងយល់អំពីសុខុមាលភាពរបស់កុមារមានពិការភាព។ ទីក្រុងញូវយ៉ក៖ យូនីសេហ្វ។ ឆ្នាំ ២០២១។

១០)	Werner D. កុមារក្នុងភូមិដែលមានពិការភាព៖ សៀវភៅណែនាំសម្រាប់បុគ្គលិកសុខាភិបាលក្នុងសហគមន៍ បុគ្គលិកស្តារនីតិសម្បទា និងគ្រួសារ៖ មូលនិធិ Hesperian ឆ្នាំ១៩៨៧។

១១)	ការសិក្សាក្រុមយោងស្តីពីការលូតលាស់ពហុមជ្ឈមណ្ឌលរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO Multicentre Growth Reference Study Group)។ ស្តង់ដារលូតលាស់របស់កុមារនៃអង្គការសុខភាពពិភពលោក៖ រង្វង់ក្បាលកុមារធៀបនឹងអាយុ រង្វង់ដើមដៃធៀបនឹងអាយុ សាច់ដុំដៃខាងក្រោយ ជាតិខ្លាញ់ ធៀបនឹងអាយុ និងខ្លាញ់ក្រោមផ្នែកឆ្អឹងស្លាបប្រចៀវ (subscapular skinfold) ធៀបនឹងអាយុ៖ វិធីសាស្ត្រ និងការអភិវឌ្ឍ។ ទីក្រុងហ្សឺណែវ៖ អង្គការសុខភាពពិភពលោក ឆ្នាំ២០០៧។

១២)	ការសិក្សាក្រុមយោងស្តីពីការលូតលាស់ពហុមជ្ឈមណ្ឌលរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO Multicentre Growth Reference Study Group)។ ស្តង់ដារនៃការលូតលាស់របស់កុមារ៖ ប្រវែង/កម្ពស់ធៀបនឹងអាយុ ទម្ងន់ធៀបនឹងអាយុ ទម្ងន់ធៀបនឹងប្រវែង ទម្ងន់ធៀបនឹងកម្ពស់ និងសន្ទស្សន៍ម៉ាសរាងកាយធៀបនឹងអាយុ៖ វិធីសាស្ត្រ និងការអភិវឌ្ឍ។ ទីក្រុងហ្សឺណែវ៖ អង្គការសុខភាពពិភពលោក ឆ្នាំ ២០០៦។

១៣) អង្គការសុខភាពពិភពលោក។ សកម្មភាពផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភសារវ័ន្ត។ www.who.int ឆ្នាំ២០១៣។

១៤) អង្គការសុខភាពពិភពលោក។ ទិន្នន័យយោងអំពីការលូតលាស់សម្រាប់កុមារអាយុ ៥ ដល់ ១៩ ឆ្នាំ https://www.who.int/growthref/en/ ឆ្នាំ២០១៩។

១៥) អង្គការសុខភាពពិភពលោក។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការវាយតម្លៃការលូតលាស់របស់កុមារ៖ ការវាស់វែងការលូតលាស់របស់កុមារ។ ទីក្រុងហ្សឺណែវ ប្រទេសស្វីស៖ អង្គការសុខភាពពិភពលោក ឆ្នាំ២០០៨។

១៦) អង្គការសុខភាពពិភពលោក។ ការផ្តោតលើអេម៉ូក្លូប៊ីនរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកសម្រាប់ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ ភាពស្លេកស្លាំង និងការវាយតម្លៃភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃជំងឺ។ ទីក្រុងហ្សឺណែវ៖ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានអំពីវីតាមីន និងសារធាតុរ៉ែ ឆ្នាំ២០១១។